

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

MOKYKLŲ APRŪPINIMO STANDARTAI

Švietimo aprūpinimo centras
VILNIUS
2001

UDK 371.6 (474.5)(083)
Mo-53

Parengė Z. Aškinienė, A. Augustaitienė, L. Bagdonienė, E. Bakonis, M. Balsys, M. Bareikienė, V. Bigaila, D. Bigelienė, D. Brazdeikienė, A. Doniela, S. Einikytė, K. J. Galkauskas, O. Gaubienė, J. Greblakienė, P. Gudynas, J. Jankevičienė, A. Janulionis, N. Jucienė, V. Kazragytė, O. Kizalienė, R. Knystautienė, I. Lieponienė, I. Mackevič, O. Monkevičienė, V. Mozūraitė, A. Pacevičiūtė, A. Padarauskienė, D. Paulauskienė, A. Plikšnys, V. Račkauskas, E. Rupšlaukis, T. Salys, E. Sederevičiūtė, R. Skripkienė, H. Sokolovska, I. Staknienė, R. Šapiro, R. Šapranauskaitė, B. Šatkaukas, A. Šilerienė, J. Šmigelskas, D. Šukienė, D. Tamulevičiūtė, L. Totilienė, R. Truskienė, P. Urbietis, D. Usorytė, B. Valavičienė, S. Vansevičienė, B. Vasiulytė, G. Vaškevičius, E. Velička, S. Vingelienė, G. Vitkuvienė, B. Žilėnienė

Patvirtinta švietimo ir mokslo ministro 2001 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 1180

TURINYS

Bendrosios nuostatos	4
Klasių/kabinetų/žaidimo kambarių įrengimo aprašymai.....	7
Mokyklos bibliotekos	7
Bendrieji reikalavimai mokyklos bibliotekai	7
Pradinės mokyklos biblioteka	7
Pagrindinės mokyklos biblioteka	8
Vidurinės mokyklos biblioteka	9
Priešmokyklinio ugdymo grupės patalpos ir įranga.....	10
Pradinė mokykla	12
Patalpos ugdomajai veiklai ir mokyklos aplinka	12
Priemonės ugdomajai veiklai	12
Specializuotų kabinetų aprašymai	13
Gamtos mokslų kabinetai	14
Chemijos kabinetas	14
Biologijos kabinetas	15
Fizikos kabinetas	16
Informatikos kabinetas	18
Menų kabinetai	19
Dailės kabinetas	19
Muzikos kabinetas	20
Šokio kabinetas	20
Teatro kabinetas	21
Mokyklos sporto bazė	22
Technologijos	23
Kiti kabinetai (nespecializuoti)	31
Gimtosios kalbos	32
Lietuvių	32
Lenkų	33
Rusų	33
Valstybinė lietuvių kalba	34
Ankstyvojo užsienio kalbos mokymo kabinetas	35
Užsienio kalbos kabinetas	36
Istorija, politologija, pilietinės visuomenės pagrindai	37
Geografija	38
Matematika	39
Mokyklos bendrosios paskirties patalpų reikalavimai	40
Maisto bloko patalpos	40
Medicinos kabineto patalpos	40
Techninių priemonių patalpos	40
Aktų salė	40
Tualetai ir prausyklos	41
Drabužinės	41
Mokytojų kambarys	41
Logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo kabinetas	41
Priedai (1–5)	45

BENDROSIOS NUOSTATOS

Mokyklų aprūpinimo standartai nusako materialines techninės salygas, svarbias siekiant tinkamai organizuoti ugdymo procesą ir įgyvendinti *Bendrosiose programose* ir *Išsilavinimo standartuose* ugdymo turiniui ir procesui keliamus reikalavimus. Jie parengti atsižvelgiant į esamą ugdymo aplinkos būklę mokyklose ir pakitusius ugdymo turinio reikalavimus. Kadangi šiuo metu sparčiai kinta tiek materialinės, tiek socialinės, tiek technologinės salygos visuomenėje, reikalavimai ugdymo aplinkai, todėl šis dokumentas turės būti periodiškai atnaujinamas. Jo kaitai įtakos turės ir švietimo finansavimo salygos. Šiuo metu jos nėra palankios, nes ilgą laiką mokyklų steigėjų skiriamos lėšos šiam tikslui buvo nepakankamos.

Pasinaudodama **mokyklų aprūpinimo standartais** kiekviena mokykla ar mokyklos steigėjas galės išvertinti mokyklos ugdymo aplinkos būklę ir kurti mokyklos aprūpinimo būtiniausiomis ugdymo priemonėmis programą.

Šiame dokumente išvardytos reikalingų kokybiškam ugdymo procesui priemonių grupės ir priemonės. Kiekvienos pakopos ar dalyko mokytojas, atsižvelgdamas į mokyklos galimybes ir mokymo metodus, reikalingų priemonių sąrašą gali sukonkretinti.

Specializuotų kabinetų ir patalpų poreikis priklausomai nuo mokyklos tipo ir moksleivių skaičiaus joje pateiktas 1 lentelėje. Nedidelėje pagrindinėje mokykloje gamtos mokslų dalykams gali būti skirtas vienas bendras kabinetas. Toks bendro kabineto variantas pateiktas 1 lentelėje ir pažymėtas } ženklu.

Bendrosios paskirties pagrindinės ir pageidautinos techninės priemonės ugdymo procesui organizuoti pateiktos 2 lentelėje.

Šioje lentelėje išvardytos tos priemonės, kurios tinka visų pakopų ar dalykų mokytojams, taip pat priemonės, reikalingos bendriems mokykliniams renginiams. Kai kurios iš šių priemonių yra pa-minėtos ir specializuotų kabinetų priemonių sąraše, bet tai nereiškia, kad visas šias priemones reikėtų išsigyti. Darbą būtų galima organizuoti ir taip, kad specializuotame kabinete esančia priemone galėtų naudotis pagal poreikį kitų dalykų mokytojai (jeigu priemonė nešiojama, nestacionari). Esant galimybėms specializuotuose kabinetuose tikslinja ugdymo procese naudoti kompiuterius ir kurti stacionarias kompiuterizuotas darbo vietas.

Ugdymo priemonių poreikis dokumente nusakytas kiekvienam klasι koncentruui (I–IV, V–VIII, IX–IX ir XI–XII kl.) atskirai. Jeigu mokykloje yra priešmokyklinio ugdymo grupės ir keli klasι koncentrai, tai tų priemonių, kurių poreikis paminėtas keliuose koncentruose, galima turēti mažiau komplektų.

Standarte visos priemonės suskirstytos į dvi grupes:

- pagrindines (žymimos „+“), be kurių sunku užtikrinti ugdymo kokybę,
- pageidautinas (žymimos „p“), kurios papildo mokyklos materialinę bazę moderniomis, šiuolaikiškomis priemonėmis arba rečiau naudojamomis ne būtiniausiomis priemonėmis.

Pagrindiniame standarte neįvardyti individualiam moksleivių naudojimui reikalingos priemonės (vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, individualūs reikmenys).

Konkrečios kompiuterinės programos bei literatūra pateikiama kaip standarto priedas. Tai padės mokyklos bendruomenės nariams geriau orientuotis gerinant ugdymo kokybę. Ši literatūra bei kompiuterinės programos nėra privaloma.

Mokyklų aplinka pagal poreikį turi būti pritaikyta silpnaregiams ir akliems moksleiviams – visų kabinetų užrašai pateikti padidintu šriftu ir Brailio raštu. Esant poreikiui, mokyklų pastatai turėtų būti atitinkamai pritaikyti moksleiviams su fiziniais ir judėjimo sutrikimais.

I lentelė. Kabinetai ir patalpos įvairaus tipo mokyklose

Mokyklos pakopa	Prieš-mokyklinė grupė	Pradinė mokykla	I-VIII kl.	V-VIII kl.	I-X kl.	V-X kl.	I-XII kl.	V-XII kl.	IX-XII kl.	XI-XII kl.
Klasių komplektų skaičius		iki 10 ir daugiau	iki 8 ir daugiau	8 ir daugiau	iki 15 iki 40	nuo 40 ir daugiau	iki 15 iki 40	nuo 40 ir daugiau	iki 15 iki 40	nuo 40 ir daugiau
Fizikos laboratorija					+ +	+ +	+ +	+ +	+ +	+ +
Chemijos laboratorija					+ +	+ +	+ +	+ +	+ +	+ +
Biologijos kabinetas					+ +	+ +	+ +	+ +	+ +	+ +
Kompiuterių klasė	p	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Technologijų*					+	+	2	+	+	2
Muzikos kabinetas	p	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dailės kabinetas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Teatro klasė	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Choreografijos klasė	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Žaidimų kambarys	+									
Srautinių pamokų (paskaitų) auditorija										
Sporto salė ir aikštynas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Baseinas	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Biblioteka ir skaitykla	p	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Techninių priemonių kabinetas										
Aktų salė										
Mokytojų kambarys	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Medicinos kabinetas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Valgykla	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tualetai	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Drabužinė	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Lentelėje „+“ žymi būtinias patalpas, „p“ – pageidautinias patalpas.

* „ pažymėtės technologijų dalykas, kuriam skirtinamas ne vienas kabinetas.

Mokyklose isteigus logopeda, psichologo, specialiojo pedagogo, stomatologo etatus, iškuriama atitinkamai kabinetai.

2 lentelė. Bendrosios paskirties pagrindinės ir pageidautinos techninės ugdymo ir ugdymo proceso organizavimo priemonės

Mokyklos pakopa	Priėš-mokyklinė grupė	Pradinė mokykla	I-VIII kl.	V-VIII kl.	I-X kl.	V-X kl.	I-XII kl.	V-XII kl.	IX-XII kl.	XI-XII kl.
Klasų komplektų skaičius		iki 10 ir daugiau	iki 8	8 ir daugiau	iki 15	nuo 15 iki 40	40 ir daugiau	iki 15 iki 40	nuo 15 iki 40	40 ir daugiau
Garso grotuvas	1	1	2	1	2	3	4	2	4	6
Muzikinis centras	p	p	1	1	1	2	1	1	2	1
Vaizdo grotuvas	1	1	2	1	1	1	2	3	1	2
Vaizdo kamera		1	1	1	1	1	1	1	2	1
Televizorius		1	2	1	1	2	3	1	2	3
Fotoaparatas	p	p	1	1	1	1	1	1	1	2
Grafaprojektorius	1	2	1	2	1	2	4	6	2	4
Kopijuoklis	p	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Kodoskopas	1	1	1	1	1	2	3	2	4	2
Kompiuteris su spausdintuvu ir vertikliu	p	1	1	1	1	2	3	1	2	1
Kompiuterinis projektorius					p	p	p	1	2	1
Kilnojamoji magnetinė lenta	p	p	1	1	1	2	3	2	3	5
Šviesos efektai renginiams organizuoti	p	p			1	1	1	1	1	1
Ritminkai mušamieji instrumentai (perkusija)	1	1	1							
Elektroninis klavišinis instrumentas su diskeliu itai su	p	p	p		1	1	1	1	1	1
Elektriniai muzikos instrumentai ansambliu										
Garso aparatūra renginiams organizuoti	p	p			1	1	1	1	1	1
Kanklės, kiti liudies instrumentai	1				p	p	p	p	p	p
Akordeonas	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1
Pianinas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Fortepijonas					p	p	p	p	p	p

KLASIŲ/KABINETŲ/ŽAIDIMO KAMBARIŲ ĮRENGIMO APRAŠYMAI

- Vieno priešmokyklinės grupės vaiko ar moksleivio darbo vietai turi būti skirtas 2 m² plotas.
- Klasėje turi būti trijų dydžių arba reguliuojami standartiniai stalai ir kėdės, mokytojų staliukai, higienos normas atitinkanti rašomoji lenta. Priešmokyklinėje grupėje – mobilūs trijų dydžių staliukai ir kėdutės, mokyklinė lenta, čiužiniai, sudedamosios ar kitokios lovelės, patalynė. Vietos miegai įrengiamos tik tada, jeigu vaikai priešmokyklinėje grupėje būna ilgiau nei 4 valandas.
- Klasėje būtinas natūralus apšvietimas. Darbo vietoje, esančioje toliausiai nuo lango, natūralaus apšvietimo koeficientas (NAK) turi būti ne mažesnis kaip 1,5%. Jeigu natūralus apšvietimas mažesnis, atitinkamai būtina didinti dirbtinį apšvietimą.
- Dirbtinis apšvietimas, naudojant liuminescencines lempas, darbo paviršiuje ir žaidimo vietose turi būti 300 liukų, o naudojant kaitinimo lempas – 150 liukų. Naudojami tik mokomujų patalpų apšvietimui skirti šviestuvai.
- Patalpose turi būti ne žemesnė kaip 18 °C temperatūra, santykinė oro drègmė – 40–60%.
- Natūraliai patalpoms vėdinti turi būti įrengtos orlaidės ar viršlangai. Jų bendras plotas turi sudaryti 1/50 klasės ar grupės grindų ploto.
- Klasėje turi būti šalto vandens čiaupas, priešmokyklinėje grupėje – ne tik šalto, bet ir šilto vandens.

Sudaryta vadovaujantis Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos higienos norma (HN21:1998).

Mokyklos bibliotekos

Bendrieji reikalavimai mokyklos bibliotekai

Bibliotekos plotas pagal moksleivių skaičių	Darbo vietas ir kompiuteriai bibliotekoje pagal moksleivių skaičių	Bibliotekos fondai pagal moksleivių amžių ir skaičių
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1–250 moksleivių – 159,2 kv. m bendrojo ploto*, iš jo 93 kv. m pagrindinio ploto**. ▪ 250–500 moksleivių – 463,34 kv. m bendrojo ploto, iš jo 186 kv. m pagrindinio ploto. ▪ 500 ir daugiau moksleivių – 574,99 kv. m bendrojo ploto, iš jo 279 kv. m pagrindinio ploto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Darbo vietas moksleiviams – 1 vieta 10 moksleivių. ▪ Asmeniniai kompiuteriai – 1 kompiuteris 10 moksleivių. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 6–11 metų – 11 knygų 1 moksleiviui. ▪ 11–16 metų – 13 knygų 1 moksleiviui. ▪ 16–18 metų – 19 knygų 1 moksleiviui.

Pradinės mokyklos biblioteka

Bibliotekos baldai

1. 120 cm aukščio, 90 cm ilgio, priklausomai nuo knygų dydžio 20, 22, 25 ir 30 cm gylio knygų lentynos, statomos prie sienų ir atskirai.
2. 60 cm aukščio skaitymo stalai.
3. 36 cm aukščio kėdės.
4. Dėžės paveikslų knygoms.
5. Lentynos didelio formato knygoms.
6. Specialūs stalai kompiuteriams, garso ir vaizdo aparatūrai.
7. Spintos žurnalams laikyti.

Fondai	Techninės priemonės	Bibliotekininko darbo vieta
1. Vaikų literatūra. 2. Pažintinė literatūra. 3. Metodinė literatūra. 4. Periodika. 5. Magnetinės ir elektroninės laikmenos.	1. Televizorius. 2. Garso grotuvas. 3. Vaizdo grotuvas. 4. Parodų stendas. 5. Parodų lenta. 6. Spalvotas spausdintuvas.	1. Darbo stalas. 2. Kompiuterizuota darbo vieta.

Pagrindinės mokyklos biblioteka

Bibliotekos baldai

1. 120 cm aukščio, 90 cm ilgio, priklausomai nuo knygų dydžio 20, 22, 25 ir 30 cm gylio knygų lentynos, statomos prie sienų ir atskirai.
2. 150 cm aukščio, 90 cm ilgio, priklausomai nuo knygų dydžio 20, 22, 25 ir 30 cm gylio knygų lentynos, statomos prie sienų ir atskirai.
3. 60–65 cm aukščio stalai.
4. 30–39 cm aukščio kėdės.
5. Dėžės paveikslų knygoms.
6. Lentynos didelio formato knygoms.
7. Specialūs stalai kompiuteriams, garso ir vaizdo aparatūrai.
8. Spintos žurnalamams laikyti.
9. Stovai periodikos leidiniams.
10. Spintos žemėlapiams laikyti.
11. Vežimėlis knygoms.

Fondai	Techninės priemonės	Bibliotekininko darbo vieta
1. Informacinė literatūra. 2. Programinė literatūra. 3. Mokslo populiarojoji literatūra. 4. Vaikų literatūra. 5. Metodinė literatūra. 6. Periodika. 7. Magnetinės ir elektroninės laikmenos.	1. Televizorius. 2. Garso grotuvas. 3. Vaizdo grotuvas. 4. Parodų stendas. 5. Parodų lenta. 6. Diaprojektorius. 7. Kopijuoklis. 8. Spalvotas spausdintuvas. 9. Grafoprojektorius. 10. Kompiuterinis projektorius. 11. Skaitytuvas. 12. Fotoaparatas. 13. Vaizdo kamera. 14. Telefono (fakso) aparatas. 15. Kompaktinių diskų laikikliai. 16. Garso ir vaizdo kasečių laikikliai. 17. Kopētėlės (laipteliai).	1. Kontuaras (specialus darbo stalas). 2. Kompiuterizuota darbo vieta.

Vidurinės mokyklos biblioteka

Bibliotekos baldai

1. 120 cm aukščio, 90 cm ilgio, 20, 22, 25 ir 30 cm gylio priklausomai nuo knygų dydžio knygų lentynos, statomos prie sienų ir atskirai.
2. 150 cm aukščio, 90 cm ilgio, 20, 22, 25 ir 30 cm gylio priklausomai nuo knygų dydžio knygų lentynos, statomos prie sienų ar atskirai.
3. 195 cm aukščio, 90 cm ilgio, 20, 22, 25 ir 30 cm gylio priklausomai nuo knygų dydžio knygų lentynos, statomos prie sienų ar atskirai.
4. 60–70 cm aukščio stalai.
5. 36–44,5 cm aukščio kėdės.
6. Dėžės paveikslų knygoms.
7. Lentynos didelio formato knygoms.
8. Specialūs stalai kompiuteriams, garso ir vaizdo aparatūrai.
9. Spintos žemėlapiams laikyti.
10. Spintos žurnalams laikyti.
11. Stovai periodikos leidiniams.
12. Vežimėlis knygoms.

Fondai	Techninės priemonės	Bibliotekininko darbo vieta
1. Informacinė literatūra. 2. Programinė literatūra. 3. Mokslo populiarojoji literatūra. 4. Vaikų literatūra. 5. Metodinė literatūra. 6. Periodika. 7. Magnetinės ir elektroninės laikmenos.	1. Televizorius. 2. Garso grotuvas. 3. Vaizdo grotuvas. 4. Parodų stendas. 5. Parodų lenta. 6. Diaprojektorius. 7. Kopijuoklis. 8. Spalvotas spausdintuvas. 9. Grafoprojektorius. 10. Kompiuterinis projektorius. 11. Skaitytuvas. 12. Fotoaparatas. 13. Vaizdo kamera. 14. Telefono (fakso) aparatas. 15. Kompaktinių diskų laikikliai. 16. Garso ir vaizdo kasečių laikikliai. 17. Kopėtėlės (laipteliai).	1. Kontuaras (specialus darbo stalas). 2. Kompiuterizuota darbo vieta.

*Bendrajį plotą gali sudaryti skaitykla, darbo kambarys pedagogams, saugykla, bibliotekininko darbo vieta.

**Pagrindinis plotas skirtas lentynoms, vaizdo ir garso medžiagai žiūrėti ir klausyti.

Dalis bibliotekos aprūpinimo standartų parengta remiantis IFLA rekomendacijomis.

Priešmokyklinio ugdymo grupės patalpos ir įranga

Ugdymo priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Priešmokyklinė grupė	Žaidimų kambarys
1	2	3	4
Įranga	Flanelinė lenta	p	p
	Kilnojamoji magnetinė lenta (jei yra, su muzikiniais priedais)	p	p
	Rašomoji lenta	+	
	Širmelės erdvėms atskirti, teatrui	+	+
	Lentynėlės, spintutės, dėžės, krepšiai žaislams, medžiagoms ir priemonėms	+	+
	Skersinis		+
	Sienelė		+
	Virvė		+
	Sūpuoklės		+
	Ivairūs treniruokliai	p	+
Vaizdinės ugdymo priemonės	Kilimėliai, pagalvėlės, užtiesalai		+
	Tautinių identitetą formuojančios ir ugdančios priemonės:		
	Pasaulio ir Lietuvos žemėlapiai	+	
	Gyvenamosios vietovės planas	p	
	Knygos apie Lietuvos ir vaiko gyvenamojo regiono gamtą – parkus, upes, ežerus, piliakalnius, kultūros paminklus, žymius žmones ir t. t.	+	
	Lietuvos Respublikos herbas, gimtojo miesto herbas	p	
	Lietuvos Respublikos vėliava (maža)	+	
	Tautodailės, profesionaliosios, vaikų dailės pavyzdžių reprodukcijų (atvirukų) rinkiniai	+	
	Ivairių lietuvių liaudies, klasikinių bei žymiausių šiuolaikinių kompozitorų kūrinių įrašai	+	
	Lietuviškų pasakų, padavimų, smulkiosios tautosakos knygelių, rinkiniai	+	
	Priemonės pažintinei veiklai:		
	Gaublys	+	
	Ivairūs – fiziniai geografijos, topografiniai, turistiniai, maršrutiniai – žemėlapiai	+	
	Informacinių leidinių priešmokyklinio amžiaus vaikams	+	
	Gyvūnų, augalų nuotraukos	+	
	Žmonių buities, profesijų atributai: įrankiai, rakandai	p	
	Didinamieji stiklai	+	+
	Mikroskopas	p	
	Veidrodis	+	+
	Laikrodis	+	
	Kalendorius	+	
	Kompasas	+	
	Ivairūs termometrai (vandens, oro)	+	
	Statoskopas	p	
	Skaičių kortelės	+	
	Skaičiavimo pagaliukai	+	
	Medžiagos ivairiems darbeliams (kamščiai, viela ir kt.)	+	
	Erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros	+	
	Svirtinės svarstyklės	+	+
	Pinigų pavyzdžiai	+	+
	Ivairios ilgio matavimo priemonės	+	

1	2	3	4
	Kalbos ugdymo ir literatūrinio lavinimo priemonės: Grupės biblioteka (vaikiškos enciklopedijos, dailės albumai, vaikiškos knygelės, žurnalai ir kt.)	+	
	Raidynai	+	
	Pasakų, muzikos įrašai (kompaktiniai diskai, garso kasetės)	+	
	Kalbos žaidimai (kubeliai su raidėmis, „Sudėk žodį“ ir kt.)	+	+
Žaidimų ir kūrybos priemonės bei medžiagos	Žaidimai: Žaislai socialinių įgūdžių raidai: Minkštū žaislai (meškiukai, zuikučiai ir kt.)	p	+
	Siužetiniai žaislai (lélės, jų drabuželiai, vežimėliai, nameliai, žaisliniai baldai, indeliai ir kt.; įvairių profesijų žaislinė atributika)	p	+
	Drabužiai persirenginėti žaidžiant		p
	Techniniai žaislai (įvairūs automobiliai, remonto įrankiai, garažai, degalinės ir kt.)	p	+
	Konstrukciniai žaislai (kaladėlės, dėžės, konstruktoriai ir kt.)	p	+
	Žaislai grupavimui, rūšiavimui, serijų dėliojimui	+	+
	Universalūs žaislai ir žaidimai: Medinės ir kartoninės dėlionės	+	+
	Įvairūs galvosūkiai	+	+
	Mozaikos	+	+
	Šaškės, šachmatai	+	+
	Domino, loto	+	+
	Techniniai žaidimai (pypsinčios knygos, grojančios dėžutės, kompiuteriniai žaislai)	p	p
	Labirintai	p	+
	Meniniam ugdymui: Dalei ir darbeliams: tapymui, piešimui, lipdymui, kūrybiniam darbams (įvairūs dažai: guašas, akvarelė, kreidelės, pastelė, įvairaus dydžio, pločio, storio teptukai, indeliai vandeniu, dažams; pilki bei spalvoti pieštukai; balta bei spalvota kreida, plunksna, tušas; molis, plastilinas, modelinas, plastikas, lipdymo tešla, gipsas, pagalbinės lipdymo medžiagos; įvairaus formato, dydžio, storio, spalvos popierius, puskartonis, priemonės darbo vietai uždengti, darbo apranga vaikui dirbant su dažais, moliu, štampavimo, atspaudavimo, aplikavimo priemonės bei medžiagos; klijai, gamtos medžiagos, antrinės žaliavos; žirkles, kanceliariniai peiliukai)	+	+
	Muzikavimui: įvairūs muzikos instrumentai (kanklės, gitara, išilginė fleita, smuikas ir kt.)	p	p
	vaikų muzikos instrumentai (molinukai, akmenukai, lazdelės, metalofonai, įvairūs mušamieji bei savos gamybos instrumentai)	+	+
	muzikiniai žaidimai (įvairios vaizdinės priemonės: ritmo kortelės, muzikos loto, spalvų penklinė ir kt.)	p	+
	Muzikos klausymui: muzikinis centras arba garso grotuvas, būtiniausiai įrašai (klasikinė, liaudies, vaikų muzika)	+	
	penklinių, natų, pauzių ir kt. muzikos ženklų rinkiniai muzikos raštui	+	
	Judeisiui ir šokiui: skarelės, kaspinai, audeklo atraižos ir kt.	+	+

1	2	3	4
	Judesiui:		
	Batutas	p	p
	Kimštiniai minkštai kamuoliukai	p	+
	Kamuolai	p	+
	Virvutės, šokdynės	p	+
	Čiužiniai	p	+
	Lankai		+
Informaciniės priemonės	Kompiuteriniai žaislai		+

Pradinė mokykla

Patalpos ugdomajai veiklai ir mokyklos aplinka

Visos mokyklos patalpos turi būti pritaikytos ir specialiųjų poreikių vaikams.

Patalpos, kabinetai, baldai ir įranga	Atskira pradinė mokykla	Pradinė mokykla bendrojo lavinimo mokykloje
Klasės su vaikų darbo ir poilsio zonomis arba atskiromis poilsio patalpomis	+	+
Reguliuojamojo aukščio moksleivio kėdės ir stalai	+	+
Stalai ir kėdės specialiųjų poreikių vaikams (pagal poreikių)	+	+
Kilnojamoji magnetinė lenta	p	p
Spintos, lentynėlės, spintutės, dėžės žaislams, medžiagoms ir priemonėms	+	+
Lietuvos Respublikos simboliai (herbas, vėliava)	+	+

Priemonės ugdomajai veiklai

Priemonės	Atskira pradinė mokykla	Pradinė mokykla bendrojo lavinimo mokykloje		
Lietuvių kalba:				
Raidynas	+	+		
Didaktinė dalijamoji medžiaga (nuotraukos, reprodukcijos ir kt.)	+	+		
Ivairių tarmių įrašai, pasakų, vaikiškų dainelių įrašai, paukščių, gyvūnų garsų įrašai	+	+		
Pasaulio pažinimas:				
Miesto, gyvenamosios vietovės, klasės maketai	p	p		
Ivairūs plakatai (valstybių simboliai, augalų ir gyvūnų vystymosi fazės, ivairios schemas, teminiai, situaciniai paveikslai ir kt.)	p	p		
Žemėlapiai (Lietuvos, pasaulio ir kt.)	+	+		
Informacinių leidinių jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikams	p	p		
Ivairūs enciklopedinių pobūdžio leidiniai	+	+		
Gaublys	+	+		
Kompasas	+	+		
Termometrai	+	+		
Didinamieji stiklai	+	+		
Laikrodžiai	+	+		
Vaikiška kelijų eismo policininko atributika, šviesoforų maketai, žaidybinė eismo aikštėlė	+	+		

1	2	3
Matematika:		
Kilnojamieji skaitmenys ir matematiniai ženklai	+	+
Skaičiavimo pagaliukai	+	+
Skaičiuokliai	+	+
Medžiagos įvairiems modeliams	+	+
Geometriinių figūrų – erdvinių ir plokštuminių – modeliai	+	+
Matavimo įrankiai (liniuotė-metras, ruletė)	+	+
Trikampis	+	+
Skriestuvas	+	+
Kampainis	+	+
Svirtinės svarstyklės	+	+
Skaitytuvali	+	+
Matlankis	p	p
Sieninis kalendorius	+	+
Didaktinė dalijamoji medžiaga	+	
Žaidimai matematiniams įgūdžiams, loginiam mąstymui ugdyti (domino, loto, specialieji matematiniai žaidimai)	p	p
Pinigų pavyzdžiai	+	+
Indai talpai matuoti	+	+
Milimetrinis popierius	+	+
Menai:		
Muzikos instrumentai (pianinas, akordeonas, kanklės ir kt.)	+	+
Iranga muzikai klausyti (garso grotuvas, muzikinis centras)	+	+
Klasikinės, vaikų, šiuolaikinės muzikos įrašai (kompaktiniai diskai, kasetės)	+	+
Dailė, darbai:		
Įvairios priemonės ir medžiagos (įrankiai: žirklės, teptukai, rėžtukai, viela, pjūkleliai, peiliukai, medinės lentelės, įvairaus formato, storio, spalvos popieriaus, kartono lapai; dažai; buitinės antrinės žaliaivos)	+	+
Keramikos krosnis ir molis	p	p
Molbertai	p	p
Kūno kultūra:		
Iranga laipiojimui (sienelė, virvė, kopėtėlės, vaikiški treniruokliai ir kt.)	+	+
Priemonės estafetėms	+	+
Čiužiniai	+	+
Kamuoliai	+	+
Lankai	+	+
Gimnastikos suoleliai	+	+
Šokdynės	+	+
Irenginiai ir priemonės specialiųjų poreikių vaikams (pagal poreikį)	+	+

SPECIALIZUOTŲ KABINETŲ APRAŠYMAI

- Specialios paskirties kabinetai yra tie, kuriems būtina speciali stacionari įranga, darbo priemonės, kita moksleivių saugumą darbo metu užtikrinanti įranga.
- Specializuotų kabinetų sąrašas pateiktas 1 lentelėje. Jeigu mokykla turi pakankamai patalpų, gali įrengti ir kitus specializuotus kabinetus, pavyzdžiu, pradinėje mokykloje – menų kabinetą; pagrindinėje – užsienio kalbų kabinetą; profolinėje – komunikacinių ir verslo technologijų kabinetą bei kitus.
- Specializuotų kabinetų aplinka turėtų atitinkti šiuos interjero kūrimo principus: estetiškumą, funkcionalumą, saugumą, šiuolaikiškumą.
- Specializuotuose kabinetuose turėtų būti kompiuterių arba bent vienas kompiuteris su didelio ekrano vaizduokliu.

- Specializuotuose gamtos mokslų ir technologijų kabinetuose turi būti kuriamą aplinka, kuri užtikrintų geras moksleivių darbo sąlygas, o svarbiausia – jų saugumą. Todėl čia matomose vietose turi būti saugaus darbo taisyklių lentelės, plakatai, o prieinamose vietose vaistinėlės, gesintuvai.
- Gamtos mokslų ir technologijų kabinetuose turi būti speciali įranga, kuri surinktų dulkes ir garus.

Gamtos mokslų kabinetai

Rekomenduojama kiekvienoje mokykloje turėti atskirus gamtos mokslų – biologijos, fizikos bei chemijos – kabinetus. Prie kabinetų turėtų būti įrengtos papildomos patalpos, kur būtų laikomos mokomosios priemonės ir kur mokytojas galėtų pasiruošti atlkti demonstracinius bandymus ir laboratorinius darbus. Jei mokykloje moksleiviai ugdomi pagal integruotą gamtos mokslų programą, gali būti bendras gamtos mokslų kabinetas, tik jis turėtų atitinkti atskiriems gamtos mokslų kabinetams privalomus reikalavimus. Kiekviename kabinete privaloma: vaistinėlė bei pirmosios pagalbos priemonės apsideginus, apsipylus cheminiai reagentai (chemijos kabinetas), nukentėjus nuo elektros srovės (fizikos kabinetas).

Demonstravimui bei demonstraciniams bandymams reikalingų mokomujų priemonių kabinete gali būti po vieną rinkinį.

Laboratoriniams darbams reikalingų mokomujų priemonių skaičius pasirenkamas atsižvelgiant į moksleivių skaičių klasėse: turėtų būti bent po vieną rinkinį kiekvienai moksleivių grupei (2–5 moksleiviams). Geriausia, kai kiekvienas moksleivis gali dirbti savarankiškai.

Jei nėra galimių kabinetuose turėti informacinių priemonių, turėtų būti leista jomis naudotis techninių priemonių kabinete.

Chemijos kabinetas

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4	5
Įranga	Nuotekų surinkimo įranga	+	+	+
	Demonstracinis stalas	+	+	+
	Stalai mokiniams, tinkantys chemijos praktikos darbams	+	+	+
	Seifas	+	+	+
	Traukos spinta	+	+	+
Ugdymo priemonės	Modeliai (atomų ir molekulių, kristalinių gardelių)	+	+	+
	Kolekcijos (mineralų ir uolienu, metalų ir jų lydinių, kaučiukų, plastmasių, pluoštų, naftos ir jos produktų, akmens anglų ir jų produktų, stiklo, trašų ir kt.)	+	+	+
Darbo priemonės	Matavimo indai (matavimo kolbos, matavimo cilindrai, pipetės, biuretės)	+	+	+
	Matavimo priemonės (analitinės ir mokomosios svarstyklės, areometrai, termometrai, smėlio laikrodžiai)	+	+	+
	Indai cheminiams eksperimentams (įvairios kolbos, mėgintuvėliai, stiklinės, stiklinės lazdelės, biukai, eksikatorius, garinimo lėkštėlės, mentelės, tigliai, Petri lėkštėlės, piltuvėliai, stikliniai vamzdeliai, kristalizatoriai, tiesusis šaldytuvas, dalijamieji piltuvai, alonžai)	+	+	+
	Priemonės cheminiams eksperimentams (laboratoriniai stovai, mėgintuvėlių laikikliai, spiritinės lemputės, elektrinė plytelė, vandens vonelės, grūstuvėliu su grūstuvėliu, pincetas, skalpelis, magnetas, guminiai kamščiai ir žarnelės,	+	+	+

1	2	3	4	5
	spaustukai, žnyplės, filtruojamas popierius, grafito elektrodai, srovės šaltiniai, lemputės ir kt.)			
	Prietaisai (dujoms gauti, medžiagų elektrolitiniam laidumui tirti, druskų elektrolizės, Kipo aparatas, gazometras, ozonatorius)	+	+	+
	Cheminiai reagentai (metalai, nemetalai, oksidai, rūgštys, bazės, druskos, organinės medžiagos, polimerinės medžiagos, indikatoriai)	+	+	+
	Nešiojamosios mažos laboratorijos taršai (vandens, dirvožemio) nustatyti	p	p	p
	Apsaugos priemonės (chalatas, apsauginiai akiniai, pirštinės, audeklas ugniai užgesinti, gesintuvas)	+	+	+
Vaizdinės priemonės	Periodinė elementų lentelė	+	+	+
	Metalų įtampos eilės lentelė		+	+
	Rūgščių, bazių, druskų tirpumo vandenyeje lentelė	+	+	+
Informacinės priemonės	Kompiuteris	+	+	+
	Vaizdo aparatūra	+	+	+
	Grafoprojektorius	+	+	+
	Mokemosios kompiuterinės programos	+	+	+

Biologijos kabinetas

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		V–VIII	IX–X	XI–XII
1 Iranga	2	3	4	5
	Demonstracinis stalas	+	+	+
Ugdymo priemonės	Šlapi preparatai (varlės, roplio, paukščio, žinduolio vystymasis, parazitinės kirmėlės, gyvūnai bioindikatoriai)	+	+	+
	Kolekcijos (plikasėklių ir gaubtasėklių, augančių kitose klimato juostose, dirvožemis ir jo sudedamosios dalys, vabzdžių įvairovė)	+	+	+
	Mikropreparatai (gyvūnų biologija, bakterijos ir žemesnieji augalai, žiediniai augalai, histologija, genetika)	+	+	+
Darbo priemonės	Didinamieji prietaisai (mikroskopai, biologinės lupos)	+	+	+
	Priemonės, reikalingos mėginiams dirbant su mikroskopu paruošti (objektiniai stikleliai, dengiamieji stikleliai)			
	Laboratoriinių indų rinkiniai, skirti biologiniams tyrimams (Petri lėkštėlės, piltuvėliai, mėgintuvėliai, mėgintuvėlių stovai, įvairūs stikliniai indai, kūginės kolbos, kolbos su šoniniu vamzdeliu, garinimo lėkštėlės)	+	+	+
	Matavimo prietaisai ir priemonės (pipetės, menzūrėlės, dozatoriai, termometrai, chronometrai, smėlio laikrodžiai, svarstyklės, svarelių rinkiniai, dalijamieji piltuvėliai)	+	+	+
	Irankiai (grūstuvėliai, stiklinės lazdelės, adatėlės, skalpeliai, pincetai, kilpelės, žirkliutės, tigliai)	+	+	+
	Kitos priemonės biologiniams tyrimams (sieteliai, elektrinis kaitintuvas, šildytuvai mėgintuvėliams, filtruojamas popierius, guminiai kamščiai, laboratorinis stovas, preparavimo vonelės, susisiekiamieji vamzdeliai)	+	+	+

1	2	3	4	5
	Priemonės mėginiamas paimti (gaudyklė vandens gyvūnams, tinklas planktonui, gaudyklė vabzdžiams, kastuvėliai dirvožemiu)	p	p	p
	Priemonės herbariumams gaminti (presai)	p	p	p
	Priemonės akvariumui įrengti	p	p	p
	Prietaisai fiziologiniams tyrimams atliki (kraujospūdžio matavimo prietaisai, medicininiai termometrai, spirometras, prietaisas dujų apykaitai stebēti)	+	+	+
	Nešiojamosios mažos laboratorijos taršai (vandens, dirvožemio) nustatyti	p	p	p
	Apsaugos priemonės (apsauginiai akiniai, pirštinės)	+	+	+
	Cheminių medžiagų rinkiniai, skirti organizmų cheminės sudėties ir jų veiklos bei vandens kokybės tyrimams	+	+	+
Vaizdinės priemonės	Muliažai (griauciai: žmogaus, žinduolio, paukščio, roplio, varlės, žuvies; žmogaus torsas, akis, ausis, inkstas, širdis, oda, galvos smegenys; kaukolų rinkinys)	+	+	+
	Modeliai (ŽIV, DNR, monohibridinis kryžminimas, Krosingoveris, žiedo sandara, augalinė ir gyvūninė ląstelės, baltymo biosintezė, žemesniųjų ir aukštesniųjų augalų dauginimasis ir vystymosi ciklai, valgomieji ir nuodingieji grybai, augalų veislių įvairovė)	+	+	+
	Plakatai ir skaidruolės (ląstelė, audiniai: augaliniai ir gyvūniniai, bioįvairovė, ekologija ir aplinkosauga, organizmų genetika, evoliucija, parazitinių kirmelių vystymasis)	+	+	+
Informacinės priemonės	Kompiuteris	+	+	+
	Vaizdo aparatūra	+	+	+
	Grafoprojektorius	+	+	+
	Mokomosios kompiuterinės programos (mokslas apie žmogų: ląstelė, audiniai, organų sistemos; bendrosios biologijos mokomosios programos: energijos apykaita, fotosintezė, genetika; biologijos enciklopedijos)	+	+	+
	Vaizdajuostės (bioįvairovė, žmogus ir jo sveikata, AIDS ir narkomanijos prevencija, aplinkosauga)	+	+	+
	Spausdintinė medžiaga (mokykliniai vadovai: augalų, grybų, mokykliniai vadovai: vabzdžių, žuvų, varliagyvių, roplių, žinduolių; bioindikatorių lentelės taršai nustatyti; atlasai, enciklopedijos)	+	+	+

Fizikos kabinetas

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		VII–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4	5
Įranga	Elektros paskirstymo įranga	+	+	+
	Langų užtemdymo įranga	+	+	+
	Demonstracinis stalas	+	+	+
Ugdymo priemonės	Priemonės demonstraciniams mechanikos bandymams (rutuliai, vežimėliai, loveliai, spyruoklės, pasvarėliai, svarsčiai, svertai, dinamometrai, nuožulniosios plokštumos, Paskalio rutulys, Niutono vamzdis, manometrai, hidraulinis	+	+	+

1	2	3	4	5
	presas, rutuliukai, įcentrinė mašina su priedais, bangų mašina, kamertonai, kinematikos ir dinamikos suoleliai su priedais)			
	Priemonės demonstraciniams molekulinės fizikos bandymams (skysčių konvekcijai, duju dėsniams, adiabatiniam procesui, metalinis higrometras, šilumos imtuvas, elektrinis šildytuvas su reflektoriumi)	+	+	+
	Priemonės demonstraciniams elektros bandymams (elektrostatikos rinkinys, elektrometrai, sultonai, elektroforinė mašina, kondensatoriai, lemputės, jungiklis, srovės šaltiniai, ampermetrai, voltmetrai, varžynai, reostatai, elektrinis skambutis, vakuuminiai diodai ir triodai, puslaidininkiu rinkiniai, duju vamzdeliai su elektrodais, magnetai, ritės, magnetinio lauko indikatorius, elektromagnetai, žiedai Lenco taisyklei, radijo ryšio komplektas, centimetrinių bangų generatorius ir komplektas elektromagnetinių bangų savybėms demonstruoti, elektrolizės rinkiniai, kintamos srovės generatorius, transformatorius, lygintuvai, oscilografas, elektroninis vamzdis)	+	+	+
	Priemonės demonstraciniams geometrinės optikos bandymams (šviesos šaltinis, ekrana, geometrinės optikos rinkinys, prizmės, plokštasis veidrodis, lupos, šviesos filtra)	+	+	+
	Priemonės demonstraciniams fizikinės optikos bandymams (šviesos interferencijos ir difrakcijos bei poliarizacijos rinkiniai, difrakcinė gardelė, ultravioletinių spindulių šaltinis, duju vamzdeliai, šviesolaidis, prietaisas Niutono žiedams gauti, spektroskopas, fotoelementas, optimis suolelis, Geigerio Miulerio skaitiklis)		+	+
	Modeliai (grafito kristalinės gardelės, siurblių, vidaus degimo variklio, telegrafo, dangaus sferos, Saulės sistemos, periskopo, radijo imtuvo, spyruoklinio laikrodžio, rezonansinio tachometro)	+	+	+
Darbo priemonės	Bendrosios priemonės (demonstraciniai staleliai, baltas ekranas su stovu, vakuuminis siurblys, lazeris)	+	+	+
	Matavimo prietaisai ir priemonės (laboratorinės svarstyklės, matavimo juostos, slankmačiai, manometrai, dinamometrai, termometrai, laikrodis, sekundometras, psichrometas)	+	+	+
	Laboratorinių indų rinkiniai (menzūrėlės, stiklinėlės, piltuvėliai, kolbos, pipetės, susisekiameji indai, stikliniai vamzdeliai, kalorimetrai)	+	+	+
	Priemonės elektros laboratoriniams darbams (lemputės, jungiamieji laidai, srovės šaltiniai, ampermetrai, voltmetrai, varžynai, reostatai, magnetai, ritės, laboratoriniai transformatoriai, varžos, kondensatoriai, jungikliai, diodai ir triodai, Vitsono tilteliai, variniai elektrodai, magnetai, ommetrai, avometrai, termistoriai)		+	+
	Priemonės optikos laboratoriniams darbams (plokštieji veidrodžiai, lęšiai, ekrana, stiklo prizmės, difrakcinės gardelės, fotoelementai)		+	+

1	2	3	4	5
	Kitos priemonės fizikos laboratoriniams darbams (nuožulniosios plokštumos, svertai, mediniai tašeliai ir lentelės, spyruoklės, svareliai, spiritinės lemputės, elektriniai šildytuvai, kaitinimo spiralės, stovai su laikikliais)		+	+
	Didinamieji prietaisai (mokykliniai mikroskopai)		p	p
	Cheminės medžiagos (sausas spiritas, vario sulfatas, kalio permanganatas ir kt.)	+	+	+
Vaizdinės priemonės	Periodinė elementų lentelė	+	+	+
	Elektromagnetinė bangų skalė		+	+
	Žvaigždėlapiai, mėnlapiai, astronominiai plakatai	p	+	+
	Plakatai ir skaidruolės (telefonas, garo turbina, galvaninis elementas ir kt.)	+	+	+
Informacinės priemonės	Kompiuteris	+	+	+
	Grafoprojektorius	+	+	+
	Vaizdo aparatūra	+	+	+
	Mokomosios kompiuterinės programos	+	+	+

Informatikos kabinetas

Kompiuterių klasėje turėtų būti įrengta ne mažiau kaip 15 moksleivių darbo vietų su kiekvienam reikalinga įranga. Aparatūra būtinai turi būti ižeminta, neskleisti radioaktyviųjų spinduliu. Vaizduokliai neturi mirguliuoti (atsinaujinimo dažnis turėtų būti pakankamai aukštas), gerai nustatytais jų kontrastingumas. Nuotolis tarp vaizduoklių turėtų būti ne mažesnis kaip 70 cm. Kabinete pageidautinos žaliuzės, kad tiesioginiai saulės spinduliai nekristų į vaizduoklius ir neatsispindėtų nuo jų. Kabinete turi būti plastikinė lenta, ant kurios būtų rašoma specialiais rašikliais, kad dulkės ir smulkūs kreidos gabaliukai nekenktų elektroniniams kompiuterio įtaisams.

Visa naudojama kompiuterių klasėje programinė įranga – operacinė sistema *Windows*, taikomosios programos (pvz., *Microsoft Office*) turi būti legali ir turėti licenciją. Kitų mokomųjų dalykų kompiuterinės programos kaupiamos ir saugomos mokyklos bibliotekoje arba techninių priemonių kabinete.

Mokomųjų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		V–VIII	IX–X	XI–XII
Įranga	Stalai moksleiviams, tinkantys dirbtu su kompiuteriu	+	+	+
Darbo priemonės	Techninė įranga: Kompiuteris (-iai), vienas iš kurių būtinai su multiterpės įranga	+	+	+
	Vietinis kompiuterių tinklas, spausdintuvas	+	+	+
	Galimybė naudotis interneto tinklu, kompaktinių diskų peržiūros įrenginiais	p	+	+
	Programinė įranga:			
	Operacinė sistema <i>Windows'</i> bei <i>Komenskio Logo</i> programos paketas	+	+	+
	Programavimo kalbos transliatorius, taikomosios programos: grafinis ir tekstinis redaktorius		+	+
	Skaičiuoklė, duomenų bazė, <i>HTML</i> redaktorius, interneto informacijos peržiūros priemonė		p	+
	Kompiuterinei braižybai skirtas programinis paketas, objektiniam programavimui skirtas programinis paketas (pvz., <i>Turbo Pascal</i> , <i>Delphi</i>), modeliavimui skirtas programinis paketas (pvz., <i>MathLab</i> , <i>CrocClip</i>)	p	p	+

Menų kabinetai

Tai atskiri dailės, šokio, muzikos ir teatro kabinetai, pritaikyti visų klasių koncentramams, o muzikos kabinetas ir priešmokykliae grupėi. Jei mokykla didelė, įrengiama keletas dailės, muzikos, šokio, teatro kabinetų. Tuomet jie galėtų būti diferencijuoti, pavyzdžiu, vieni skirti dailės istorijos mokymui, kiti – dailės raiškai, vienas kabinetas – lėlių teatrui, kitas – dramos; galėtų būti ir priešmokyklinių grupių ir pradinių klasių vaikų saviraiškai bei kt. Jeigu mokykla nedidelė, galima įrengti universalius arba bendrus menų kabinetus, pavyzdžiu, muzikos ir teatro, šokio ir teatro, muzikos ir etnokultūros ir pan. Pageidautina visus menų kabinetus ir jiems reikalingas pagalbinės patalpas įrengti nuošalesnėje, ramesnėje mokyklos pastato dalyje ir taip sukurti bendrą, savitą meninio ugdymo erdvę. Tai sudarytų sąlygas ir bendrai naudotis informacinėmis priemonėmis.

Dailės kabinetas

Pradinėms klasėms skiriamas dailės ir darbelių kabinetas, kuriame yra dėžės, spintos ar lentynos erdiniam dailės darbams, popieriu ir gamtinei medžiagai laikyti. Esant galimybėms ir poreikiui, aukštesniųj klasių dailės kabinetai gali būti diferencijuoti pagal dailės raiškos sritis:

1. Grafikos (stalai su pakeliamu viršumi, spausdinimo mašina).
2. Tapybos (su molbertais).
3. Keramikos ir skulptūros (su lentynomis darbeliams džiovinti, dėžėmis moliui, darbo vietomis lipdybai ir žiedimui).

Mokomųjų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		I–IV	V–X	XI–XII
1	2	3	4	5
Iranga	Mobilūs stalai	+	+	+
	Lenta (iekviename mokinui)	+	+	+
	Molbertai	p	+	+
	Lentynos darbams džiovinti	+	+	+
	Stendai darbams eksponuoti	+	+	+
	Užuolaidos langams užtamsinti	p	p	p
Darbo ir kūrybos priemonės	Gamtinės medžiagos (akmenukai, džiovintos žolės, kriauklės, šiaudai ir kt.)	p	p	p
	Įvairių spalvų, raštų ir faktūrų draperijų bei siūlų rinkiniai	+	+	+
	Spalvoto popieriaus ir kartono rinkiniai erdvinei kūrybai	+	+	+
	Baltas ir spalvotas piešimo popierius	p	p	p
	Kūrybos įrankiai (plunksnelės, žirklės, peiliukai, smeigtukai, sąvaržėlės, lipni juosta ir kt.)	+	+	+
	Kūrybos medžiagos (molis, vaškas, plastiko rinkiniai, klijai, akrilo dažai, tempera ir kt.)	+	+	+
	Vaizdo kamera vizualiniams menams studijuoti ir kurti	p	p	p
	Aplinkos daiktai ir detalės (virvelės, keraminiai, plastikiniai, stikliniai ir metaliniai indai, žaislai ir kt.) erdinėms kompozicijoms, skulptūroms ir asambliažams kurti	+	+	+
Vaizdinės priemonės	Reprodukcių rinkiniai ir albumai	+	+	+
	Skaidrių komplektai	+	+	+
	Dailės literatūra, žodynai, leidiniai	+	+	+
	Vaizdo kasečių rinkiniai, iliustruojantys dailės programų temas	+	+	+
	Etnografinių daiktų ir tautodailės darbų pavyzdžiai (tekstilė, keramika, metalo dirbinių ir kt.)	p	p	p

1	2	3	4	5
Informacinės priemonės	Kompiuteris ir mokomosios kompiuterinės programos	p	+	+
	Fotoaparatas	p	+	+
	Vaizdo demonstravimo aparatūra	+	+	+

Muzikos kabinetas

Atskiras, specializuotas muzikos kabinetas yra pageidautinas visuose ugdymo koncentruose. Nedidelėse mokyklose, kur nėra galimybės muzikos kabinetui skirti atskirą patalpą, įrengiamas universalesnės paskirties kabinetas (pvz., muzikos ir etnokultūros, muzikos ir teatro, muzikos ir dailės ar kt.).

Muzikos kabinetas įrengiamas **ramioje, atokioje vietoje** esančioje patalpoje. Pageidautina, kad kabinete būtų nebloga akustinė izoliacija, pakankamai erdvės ritmovimo ir jūdesio pratyboms.

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		I–IV	V–X	XI–XII
Įranga	Kilnojamoji magnetinė lenta (arba lenta su flaneliniu paviršiumi) ir natos (aukštumui bei trukmei žymėti)	p	p	p
	Moksleivių stalai ir kėdės (lengvai stumdomi ir grupuojami)	+	+	+
Garso laikmenos ir atkūrimo priemonės	Stacionari muzikos aparatūra arba muzikinis centras: kompaktinių diskų grotuvas, garsajuočių leistuvas ir stiprintuvas su kolonėlėmis	+	+	+
	Patefonas	p	p	p
Muzikos instrumentai	Fonoteka (muzikiniams ugdymui būtinų išrašų komplektas: kompaktiniai diskai, kasetės ir/ar plokštelės)	+	+	+
	Klavisiinis muzikos instrumentas (pianinas, fortepijonas, sintezatorius arba pianola)	+	+	+
Vaizdinės priemonės	Būtiniausiai mušamieji instrumentai (būgnelis, tamburinas, trikampis, lazdelės, marakas)	+	+	p
	Skudučių komplektas (visai klasei)	p	p	p
Informacinės priemonės	C. Orff'o mušamieji (ksilofonai, metalofonai)	p	p	p
	Kiti muzikos instrumentai (kanklės, gitara, akordeonas)	p	p	p
	Klaviatūros maketas (didelio formato iš kartono ar kt. medžiagos)	+	+	+
	Ritmo lentelių komplektas	+	+	+
	Garsų kopėtėlės (dvejos: mažorinei ir minorinei gamoms)	p	p	p
	Kompiuteris: su tinkama garso plokšte, muzikine klaviatūra ir būtiniausiomis muzikinėmis programomis (muzikos kūrimo, natografijos, garso išrašymo ir atkūrimo)	p	p (+)	+
	Muzikos terminų žodynas (komplektas klasei)	p	+	+
	Mokykliniai muzikos žodynai, muzikos enciklopedijos	p	p	+
	Kompiuterinės muzikos enciklopedijos	p	p	p

Šokio kabinetas

Nedidelėse mokyklose, kur nėra galimybės skirti atskiro patalpos, choreografiniam ugdymui gali būti naudojama aktų salė.

Šokių kabinete pageidautinos medinės grindys ir natūralus apšvietimas, palei sienas įtvirtintos medinės atramos, ant sienų pakabinti veidrodžiai. Tinkamoje salės vietoje turi būti įrengta fonoteka (garso ir vaizdo kasečių laikikliai) ir vieta šokio ugdymo šaltiniams, literatūrai, leidiniams laikyti bei koncertinių afišų stendai. Šalia salės turi būti įrengtos mergaičių ir berniukų drabužinės, atskira patalpa šokių kostiumams laikyti, dušinės su šiltu ir šaltu vandeniu.

Mokomųjų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		I–IV	V–X	XI–XII
Iranga	Atramos	+	+	+
	Veidrodžiai	+	+	+
	Pianinas	+	+	+
	Stacionari muzikos aparatūra arba muzikinis centras	+	+	+
	Rašomoji lenta	p	+	+
Ugdymo priemonės	Įvairių stilių ir žanru šokių kostiumai	p	p	p
	Įvairi šokio atributika ir reikmenys (kaspinai, skraistės, skrybėlės, botagėliai, klumpės ir kt.)	+	+	+
Vaizdinės priemonės	Šokio mokymo programų garso ir vaizdo įrašai	+	+	+
	Šokio koncertinių programų garso ir vaizdo įrašai	+	+	+
	Skaidrės su šokio kostiumu ir plastikos pavyzdžiais	p	+	+
	Šokio programų, konkursų, švenčių afišos	p	p	p
Informacinės priemonės	Kompiuteris ir mokomosios kompiuterinės programos	p	p	p
	Garso grotuvas	+	+	+
	Mikrofonas	p	p	p
	Vaizdo kamera	p	p	p
	Televizorius su vaizdo grotuvu	+	+	+
	Fotoaparatas	p	p	p

Teatro kabinetas

Mokyklose, kur nėra galimybės skirti atskirose patalpose teatriniams ugdymui, gali būti naudojama aktų salė.

Teatrino ugdymo kabinetą sudaro pagrindinė vaidybai skirta erdvė ir šalia jos esanti teatro rekvizitų patalpa. Vaidybos erdvėje prireikus sustatomos kėdės arba suoleliai. Atskirai skiriama vieta teatrino ugdymo šaltiniams (vadovėliams, knygoms, kritiniams straipsniams, spektaklių programėlėms ir kt.), vaizdinėms priemonėms laikyti bei demonstruoti. Rekvizitinėje laikomos širmos, dekoracijų detalės, vaidinimo ir igašinimo reikmenys, instrumentai. Grimo kampelis skirtas persirengti ir grimuo- tis. Jame įrengiamos kabyklos kostiumams ir teatriniems lėlėms, spintos afišoms, skelbimams bei įvairoioms kūrybos priemonėms, scenos „dėžės”, stalai su kabanciais veidrodžiais ir apšvietimo lempomis, grimo reikmenimis.

Mokomųjų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		I–IV	V–X	XI–XII
1	2	3	4	5
Iranga vaidybos erdvėi	Sceninė pakyla	p	p	p
	Scenos užuolaida	p	p	p
	Kulisai	p	p	p
	Nestacionarios kėdės arba suoleliai	+	+	+
	Kabineto užtamsinimo užuolaidos arba tamsios žaliuzės (markizės)	p	+	+
	Stacionarūs apšvietimo prožektoriai	p	p	p
	Stacionarūs garso stiprintuvai	p	p	p

1	2	3	4	5
Kita įranga	Spintos, lentynos arba scenos „dėžės“ scenografijos projektams Grimo reikmenys ir veidrodžiai	p p	p p	p p
Ugdymo ir kūrybos priemonės	Lengvos nešiojamos įvairaus formato (dvigubos, trigubos, su 1 arba 2 langeliais) moksleivio ūgio širmos Universalios įvairių formų ir dydžių dekoracijų detalės (kubai, stačiakampiai, apskritimai, trikampiai, ritiniai, laipteliai ir kt.) Specialaus naudojimo ir pakabinamos dekoracijų detalės (žvaigždė, gėlės, tvorelė, trobelė, krūmo arba medžio siluetas, ratukai, graikiškoji kolona, gipsinis manekenas ir kt.) Universalios medžiagos dekoracijų ir kostiumų komponavimui (įvairių spalvų ir faktūrų audeklų atraižos, kaspinai, juostos, virvės, sportiniai kamuoliai ir lankai, sausos medžio šakos ir kt.) Įvairių rūsių (marionetės, pirštinės) teatrinės lėlės (Raudonkepuraitės, vilko, gaidelio, lapės ir kt.) Universalus ir specialus (tam tikrų personažų) rekvizitas (kibirėliai, šluota, vaikiški žaislai, lazda, botagas, kardas, lagaminas, telefonas, laikrodis, šaukštasis, dubuo, profesininiai atributai ir kt.) Vaidinimo įgarsinimo reikmenys (švilpynės, belstukai, barškučiai, būgnelis, skudučiai, varpelis, kanklės, garso grotuvas ir garso kasetės, metalofonas, gitara, pianinas ir kt.)	p + p + p + p + p + p +	p + p + p + p + p +	
Vaizdinės ir kūrybos priemonės	Teatrinių triukšmų, radijo teatro, meninio skaitymo ir muzikos įrašai Ivairių spektaklių vaizdo įrašai Iliustracinių plakatai teatro teorijai ir istorijai mokytis	+ + p	+ + +	+ + +
Informacinės priemonės	Kompiuteris ir mokemosios kompiuterinės programos Diktofonas Mikrofonas Vaizdo kamera Televizorius su vaizdo grotuvu	p p p p	+ + + p	+ + + p

Mokyklos sporto bazė

Bendrojo lavinimo mokykloms kūno kultūros pamokoms ir pratyboms organizuoti rekomenduojama turėti sporto salių (I–IV kl. – 24 x 12 m; V–XII kl. – 15 x 30 m), stadioną, sporto aikštyną. Remiantis bendrojo lavinimo mokyklos higienos normomis ir taisyklėmis (HN 21:1998, p. 84), būtini:

- Persirengimo kambariai atskirai mergaitėms ir berniukams su drabužių kabyklomis (ne mažiau kaip 30 vietu).
- Tualetas, dušas (su šiltu ir šaltu vandeniu) prie sporto salės (atskirai berniukams ir mergaitėms).
- Kabinetas kūno kultūros mokytojams.
- Sandėlis inventoriiui.
- Pageidautinės higienos kambarys merginoms.
- Esant sąlygomis, pageidautinės baseinas.

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės			
		I–IV	V–VIII	IX–X	XI–XII
Ugdymo priemonės Lengvajai atletikai	Stovai ir kartelė šuoliui į aukštį		+	+	+
	Rutuliai: 2 kg, 3 kg, 5 kg			p	p
	Starto kaladėlės		+	+	+
	Estafetės laždelės		+	+	+
	Kamuoliukai mėtymui (150 g)	+	+	+	
	Barjerai			p	p
	Įvairiaaukštės lygiagretės	p	+	+	+
	Skersinis	p	+	+	+
	Buomas	p	+	+	+
	Tiltelis atsispyrimui	p	+	+	+
Gimnastikai	Ožys, arklys	p	+	+	+
	Gimnastikos sienelė	+	+	+	+
	Suoleliai	+	+	+	+
	Paklotai	+	+	+	+
	Virvė lipimui	p	+	+	+
	Lankai, lazdos, kuokelės, šokdynės	+	+	+	+
	Svarmenys, kimštiniai kamuoliai		p	+	+
	Universalūs treniruokliai		p	+	+
	Štanga, pakyla su suoleliu			p	p
	Pakabinami skersinukai	+	+	+	+
Sporto žaidimams	Atatampos	p	+	+	+
	Giros (16 kg)			+	+
	Kamuoliai	+	+	+	+
	Futbolo vartai su tinklu		+	+	+
	Krepšinio stovai su skydais, krepšiais, tinkliukais. Pakabinami krepšiai	+	+	+	+
	Tinklinio stovai su tinklu		+	+	+
	Stalo žaidimai	+	p	p	p
	Badmintono stovai, tinklas, raketės, plunksninukai	p	p	p	+
	Slidės, lazdos, batai	p	+	+	+
Slidinėjimui	Priemonės kamuoliams pripūsti	+	p	+	+
	Sekundmačiai	+	+	+	+
	Šachmatų laikrodis	p	p	p	p
	Dinamometras			+	+
	Matuoklės	+	+	+	+
Informacinės priemonės	Švieslenčios sporto salėje	p	p	p	p
	Televizorius	p	p	p	p
	Vaizdo grotuvas, vaizdajuostės	P	p	p	p
	Garso grotuvas, kasetės	+	+	+	+
	Megafonas	p	p	p	p
Vaizdinės priemonės	Plakatai	p	+	+	+
	Skaidruolių komplektas	p	+	+	+

Technologijos

Technologijų dalykas bendrojo lavinimo mokykloje yra:

- V–IX klasėse privalomas;
- X klasėse privalomai pasirenkamasis;
- XI–XII klasėse pasirenkamasis, tačiau technologinės pakraipos klasėse privalomas (žr. 1 lentelę).

Technologijų dalyko bendrojo lavinimo mokymo savitumai, turintys įtakos kabinetų, dirbtuvių skaičiui ir jų aprūpinimui:

■ Mokykloje technologijų dalyko buvo mokoma(si) atsižvelgiant į moksleivių lyti, t. y. tradicinį darbų pasiskirstymą šeimoje. Tačiau bendrosios programos orientuotos į žmogaus gyvenimą vi suomenėje, šeimoje ir vienam. Todėl kuriant technologijų dalyko aprūpinimo standartą buvo orientuojamas i skirtinges technologijas, joms atliliki būtinės priemonės bei saugaus darbo ir higienos reikalavimus.

■ Rekomenduotina technologijų dalyko kabinetus ir dirbtuvės išsidėstyti šalia – šitaip būtų galima racionaliau panaudoti kabinetų īrangą siejant teoriją su praktika, užtikrinti saugaus darbo ir sanitarijos bei higienos reikalavimus, pirmosios pagalbos priemones.

■ Atsižvelgiant į sanitarijos bei higienos reikalavimus, rekomenduotina maisto ruošimo, darbams su audiniu, siūlais, verpalais turėti atskirus kabinetus praktiniams darbams. Šalia šių kabinetų turi būti kabinetas, skirtas maisto degustavimo bei teoriniams programos kursui mokytis, dalijamajai medžiagai bei kitokioms medžiagoms susidėti.

■ Rekomenduotina medžio ir metalo praktiniams darbams turėti atskirus kabinetus. Šalia šių kabinetų turi būti kabinetas dalijamajai medžiagai bei kitoms medžiagoms susidėti.

■ Jeigu XI–XII klasė moksleiviai nesirenka technologijų dalyko, kabinetų mokykloje gali būti ir mažiau (pvz., galima atsisakyti didelio technologijų kabineto). Tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad X klasė moksleiviai gali pasirinkti programas, kurios XI–XII klasėse numatytos tik pažintiniai tikslais. Todėl šiuo atveju atskiras technologijų kabinetas būtų reikalingas.

■ XI–XII klasė priemonės 2 lentelėje pažymėtos kaip pageidautinos. Jas reikia pasirinkti pagal atitinkamos technologijos programą. Ateityje šis dokumentas turėtų būti papildytas atsiradus naujoms (netradicinėms) technologijų programoms. Mokykla, kuri neturi galimybų XI–XII klasėse technologijų dalyko kabinetų aprūpinti mokomojiomis priemonėmis, gali pagal 2–4 skiltyse pateiktą sąrašą ivertinti kitų mokyklų bazę ir susitarti ja pasinaudoti.

■ Mokomųjų priemonių reikėtų turėti tiek, kad moksleiviai galėtų dirbti netrukdydami vieni kitiems.

■ Rekomenduojama darbo priemonės skaičiuoti taip:

- pavyzdžiui, 6 asmenų pietų stalą indą ir īrankių komplektas skiriamas 6 moksleiviams;
- 1 dažnai naudojamą darbo priemonių (pvz., kaltą, atsuktuvą, adatų ir kt.) komplektas priklauso 5-ioms darbo vietoms;
- rečiau naudojamą priemonių (pvz., gręžtuvą, instrumentų galastuvą ir kt.) komplektas skiriamas 8-ioms darbo vietoms.

Kompiuterinės technikos technologijų kabinete.

Technologijų pamokose galima naudotis įvairiomis informacijos technologijomis:

- intranetu ar internetu;
- kompiuterinėmis mokomojiomis programomis;
- logo-lego;
- skaitmeninėmis vaizdo, fotokameromis;
- projektoriumi ir kt.

Technologijų klasėje turėtų būti 4–8 kompiuteriai, blogiausiu atveju – bent vienas.

Jeigu mokykla neturi technologijų kabineto, o kompiuteriai yra tik bibliotekoje arba informatikos kabinete, technologijų mokytojui kartu su moksleiviais turėtų būti sudarytos sąlygos dirbti kompiuterine technika.

Modernizuojant technologijų kabinetą ir siekiant moksleivius sudominti naujausių technologijų taikymu praktiškai, reikia įvairių matavimo prietaisų ar valdomų robotų. Pavyzdžiui, reikėtų įsigyti įvairių išorinio matavimo prietaisų (temperatūros, šviesos zondą), leidžiančių išmatuoti tiriamus dydžius, ar valdymo įtaisų, leidžiančių valdyti robotus ir kitus įrenginius. Turint kompiuterizuotą technologijų kabinetą/laboratoriją, galima atliliki gana sudėtingus bandymus, gauti tikslius jų duomenis. Toks kabinetas patraukia moksleivius savo tikroviskumu ir panašumu į mokslines laboratorijas. Jame galėtų būti:

- kompiuteriu valdomą mažų robotų;
- konstruktorių, kuriuos galima prijungti prie kompiuterių;
- zondą, leidžiančią konstruoti įvairias patalpų apsaugos konstrukcijas;
- siuvimo ir kitokio tipo mašiną, turinčią įvairių informacinio valdymo įtaisų ir pan., pritaikytą pamokoms.

Technologijų kabinete kompiuteris turėtų būti prijungtas prie vietinio mokyklos tinklo.

Šiuo metu esamos konkretios kompiuterinės programos, skirtos technologijų dalykui, pateiktos 1 priede.

1 lentelė. Technologijų kabinetai, dirbtuvės

Kabineto pavadinimas	Jo paskirtis	Technologijų programos	Klasės
Technologijų kabinetas	Mokyti technologijų dalyko teorinę dalį. Kabinetas suskirstytas į tokias zonas: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompiuterinių sistemų (visoms verslo technologijų, komunikacijos technologijų programoms ir kai kuriems viešbučių aptarnavimo technologijų programos moduliams įgyvendinti); ▪ Grupinio darbo; ▪ Medžiagų sandėliavimo; ▪ Daliamajai medžiagai sudėti. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technologijų dalyko programos sritis: mityba (teorija bei pagamintų patiekalų degustavimas). 2. Mitybos technologijos. 3. Technologijų dalyko programos sritis – namų ūkis. 4. Visos verslo technologijų programos įgyvendinimas. 5. Viešbučių aptarnavimo technologijos. 6. Automobilių eksploatavimo ir priežiūros technologijos. 7. Komunikacinės technologijos. 8. Statybos technologijų (tik teorinis kursas). 9. Odos gaminijų technologijos. 	V–IX X XI–XII V–IX X X–XII X–XII X–XII XI–XII XI–XII X–XII X–XII XI–XII X–XII X XI–XII
Medžio, metalo dirbtuvės	Praktiniam darbui	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technologijų dalyko programos sritis: medžio, metalo darbai; praktinis jų įgyvendinimas. 2. Medžio technologijos. 3. Metalo technologijos. 	V–IX X XI–XII XI–XII
Automobilių remonto dirbtuvės (jei mokykla įgyvendina visą technologijos programą)	Praktiniam darbui	Automobilių eksploatavimo ir priežiūros technologijos.	X XI–XII
Maisto gaminimo kabinetas	Praktiniam darbui	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technologijų dalyko programos sritis: mityba. 2. Mitybos technologijos. 3. Viešbučių aptarnavimo technologijų mitybos modulis. 	V–IX X XI–XII XI–XII
Siuvimo ir rankdarbių (siuvinėjimo, nérimo, mezgimo, audimo, minkštų suvenyrų gamybos ir kt.) kabinetas	Praktiniam darbui	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technologijų dalyko programos sritis: darbai su audiniu, siūlais, verpalais ir pan. 2. Drabužių dizaino ir siuvimo technologijos. 3. Tekstilės technologijos. 	V–IX X XI–XII XI–XII

2 lentelė. Mokomosios priemonės

Technologijų kabinetas							
Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės			V–VIII	IX–X	XI–XII
		2	3	4			
Namų ūkio sritis							
Iranga	Skalbimo mašina	p	p	p			
	Dulkių siurblys	+	p	p			
Ugdymo priemonės	Kolekcijos (skalbimo, buitinių prietaisų ir patalpų priežiūros bei valymo priemonių)	+	p	p			
	Kolekcijos (drabužių ir avalynės priežiūros priemonių)	+	p	p			
	Kolekcijos (asmeninės higienos ir kosmetikos priemonių)	p	p	p			
	Kolekcijos (būsto remonto ir renovacijos priemonių)	+	+	p			
	Kolekcijos (elektros instaliacijos ir sanotechnikos priemonių)	+	+	p			
	Kolekcijos (žemės sklypo: sodo, daržo, gėlyno priežiūros priemonių)	p	p	p			
	Kolekcijos (transporto priemonių priežiūros ir valymo priemonių)	p	+	p			
Darbo priemonės	Ivairios paskirties šepečių bei šluosčių komplektai	+	+	p			
	Valymo darbams (kibirai, vonelės)	+	+	p			
	Skalbimo, buitinių prietaisų ir patalpų priežiūros bei valymo darbams	+	+	p			
	Drabužių ir avalynės priežiūrai	+	p	p			
	Būsto remonto darbams	+	+	p			
	Elektros instaliacijos ir sanotechnikos darbams	+	+	p			
	Sodo, daržo, gėlyno priežiūrai	p	p	p			
Vaizdinės priemonės	Darbų saugos taisyklių pagal darbo pobūdį plakatai ir lentelės	+	+	+			
	Drabužių priežiūros, skalbimo ir valymo ženklių lentelės	+	p	p			
	Būsto remonto medžiagų sutartinių ženklių lentelės (tapetų, kilimiinių dangų, keraminių plytelių)	+	+	p			
	Elektros instaliacijos ir sanotechnikos priemonių atitinkamų elementų jungimo schemas ir plakatai	+	+	p			
	Lietuvos ekonominės veiklos /mažmeninė prekyba/ prekių katalogai (balmai, kilimai ir kilimiiniai gaminiai; elektros prekės, indai bei namų ūkio reikmenys; televizoriai, vaizdo aparatūra, radio prekės; automobiliai, motociklai, kitos transporto priemonės; laikraščiai, žurnalai, sąsiuviniai, popierius, kanceliarinės prekės; asmens higienos prekės)						
	Lietuvos ekonominės veiklos /mažmeninė prekyba/ prekių katalogai (vaistai, medicinos ir ortopedinių prekės; tabako gaminiai; alkoholiniai gėrimai)	p	p	p			
Automobilių eksploatavimo ir priežiūros technologijos							
Iranga	Demonstracinis stalas						+
Ugdymo priemonės	Maketai (žiedinių ir kito tipo sankryžų , "Draudžiama toliau važiuoti", geležinkelio pervažos ir kt.)						+

1	2	3	4	5
	Maketai (variklio; mechaninės, automatinės pavarų dėžės; pavarų dėžės; pakabos; transmisijos; sankabos; vairo mechanizmo; elektros įrangos; duju šalinimo sistemos; padangų; kėbulo detalių ir kt.)			+
Vaizdinės priemonės	Kelio ženklų stendai ir plakatai			+
	Techninės dalies plakatai (variklio pjūvis; dvitakčio, keturtakčio vidaus degimo variklio darbas; mechaninė, automatinė pavarų dėžės; sankabos mechanizmas; pakaba; kėbulas; vairo mechanizmas; duju šalinimo sistema; kuro tiekimo sistema; aušinimo sistema; tepimo sistema; elektros įrangos; transmisijos; stabdžių sistema; uždegimo sistema, dujinė maitinimo sistema; diferencialas; kontrolės prietaisai; automobilio sandara ir kt.)			+
	Skaidrės (automobilio sandaros; kelių eismo taisyklių; važiavimo per sankryžas ir kt.)			p
Mityba (teorija, serviravimas, degustacija)				
Ugdymo priemonės	Grūdų, kruopų, prieskoniu, makaronu, kavos, arbatos, kakavos ir kitokie pavyzdžiai	p	p	p
	Lietuvos maisto pramonės gaminamos produkcijos etikečių pavyzdžiai	+	+	p
Darbo priemonės	Pietų, pusryčių ir vakarienės stalo indų komplektai	+	+	p
	Įvairiems patiekalamams ir gėrimams skirti stalo įrankiai ir komplektai	+	+	p
	Įvairaus dydžio staltiesės, servetelių komplektai	+	+	p
Vaizdinės priemonės	Stalo serviravimo įvairioms progoms, šventėms, kasdienai lentelės arba plakatai	+	+	p
	Servetelių lankstymo būdų lentelės	+	+	p
	Apsnuodijimo maistu požymių ir pirmosios pagalbos suteikimo lentelės arba plakatai	+	+	p
	Lietuvos ekonominės veiklos/mažmeninė prekyba/prekių katalogai: Maisto prekės (mėsa, paukštiena ir žuvis; pienas ir pieno produktai; vaisiai ir daržovės; duona, pyrago gaminiai, konditerija, miltai, kruopos, makaronai)	+	+	p
	Kompiuteris su didesniu vaizduokliu (pvz., 17 colių)	+	+	+
Informacinės priemonės	Mokomosios kompiuterinės programos (skaičiuoklių – <i>Excel, IBM Works, FW</i> ir kt., duomenų bazė – <i>IBM Works, Access, Works, FW</i> ir kt., piešimo – <i>Paintbrush, Paint</i> ir kt., projektavimo – <i>Autocad</i> ir kt., demonstracijų kūrimo – <i>Powerpoint</i> ir kt., komunikacijai – <i>Internet Explorer, Netscape, Outlook Express, Pegasus Mail</i> ir kt.)	+	+	+
	Televizorius su vaizdo grotuvu	p	p	p
	Vaizdajuostės su mokomosiomis programomis (kultūringo elgesio prie stalo ir kt.)	p	p	p
	Informaciniai katalogai (<i>Visa Lietuva; Lietuvos įmonių katalogas; Verslas verslui; Visa statyba</i>)	p	p	p
	Lietuvos ekonominės veiklos /apdirbamoji pramonė/ gaminamos produkcijos katalogai: – Maisto produktų ir gėrimų gamyba – Tabako gaminių gamyba – Tekstilės gaminių gamyba – Drabužių siuvimas, kailių išdirbimas ir dažymas – Odos ir jos dirbinių gamyba – Medienos ir medienos gaminių gamyba (išskyrus baldus)			
Informacinės priemonės, skirtos visiems technologijų kabinetams arba atskiroms technologijų programoms IX-X, XI-XII klasėse	– Maisto produktų ir gėrimų gamyba – Tabako gaminių gamyba – Tekstilės gaminių gamyba – Drabužių siuvimas, kailių išdirbimas ir dažymas – Odos ir jos dirbinių gamyba – Medienos ir medienos gaminių gamyba (išskyrus baldus)	p	p	p

1	2	3	4	5
	– Plaušienos, popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba		p	p
	– Leidyba, spausdinimas ir išrašytų laikmenų atkūrimas		p	p
	– Rafinuotų naftos produktų gamyba		p	p
	– Chemikalų ir chemijos pramonės gaminių gamyba		p	p
	– Guminių ir plastikinių gaminių gamyba		p	p
	– Kitų, ne metalo, mineralinių produktų gamyba		p	p
	– Pagrindinių metalų gamyba		p	p
	Metalo gaminių gamyba:			
	– Mašinų ir įrangos gamyba		p	p
	– Istaigos įrangos ir kompiuterių gamyba		p	p
	– Elektros mašinų ir aparatūros gamyba		p	p
	– Radijo, televizijos ir ryšių įrangos bei aparatūros gamyba		p	p
	– Medicinos, tiksliuojų ir optinių prietaisų gamyba		p	p
	– Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabų gamyba		p	p
	– Kitos transporto įrangos gamyba		p	p
	– Baldų gamyba		p	p
	– Metalo atliekų ir laužo perdirbimas		p	p
	Lietuvos ekonominės veiklos /statyba/ gaminamos produkcijos katalogai:			
	– Namų statybos konstrukcijų detalės		p	p
	– Namų išorės ir vidaus apdailos medžiagos		p	p
	– Namų apšiltinimo ir hidroizoliacinių medžiagos		p	p
	– Stogo dangos, langai ir durys		p	p
	– Pastato inžineriniai tinklai		p	p

Maisto gaminimo kabinetas / virtuvė

Iranga	Viryklė su orkaite	+	+	p
	Šaldytuvas	+	+	p
	Mikrobangų krosnelė / cikloninė krosnelė	p	p	p
	Indaplovė	p	p	p
	Laikrodis	+	+	p
Darbo priemonės	Įvairios paskirties elektriniai virtuvės prietaisai (virdulys, virtuviniis kombainas, sulčiaspaudė, kavamalė, daržovių trintuvė, pjaustyklė, mėsmalė, gruzdintuvė, skrudintuvė, lietinių keptuvė, vaflinė, maišytuvas ir kt.)	+	+	p
	Įvairios paskirties puodai ir puodų komplektai (greitpuodis, garų puodas, troškintuvas ir kt.)	+	+	p
	Keptuvių (paprastų storais dugnais, su dangčiais ir kt.) komplektai	+	+	p
	Skardų, kepimo ir kitos paskirties formų (plokščių, gilių, keksams, pudingams, tortams, želė, sausainiams, virtinukams ir kt.) komplektai	+	+	p
	Įvairaus dydžio dubenų komplektai	+	+	p
	Peiliai ir specialios paskirties pjaustymo ir smulkinimo įrankiai (grūstuvas, trintuvės, žirklės paukštienai, svogūnų smulkintuvai, česnakų spaustukai, daržovių skustukas, peiliai sūriui, picos ratukas ir kt.)	+	+	p
	Pjaustymo lentelių komplektai	+	+	p
	Virtuvės darbo įrankiai (samčių, kiaurasamčių, šaukštų, žnyplių, plaktuvų, kočėlų, plaktukų mėsai ir kt.) komplektai	+	+	p

1	2	3	4	5
	Priemonės konservavimo darbams (atidarytuvas, konservavimo žnyplės, konservų uždaras, vaisių sėklalizdžių spaustukas ir kt.)	+	+	p
Vaizdinės priemonės	Saugaus darbo virtuvėje ir pirmosios pagalbos suteikimo lentelės arba plakatai	+	+	p
Siuvimo ir rankdarbių kabinetas				
Iranga	Elektrinės siuvimo mašinos	+	+	p
	Overlokas	+	+	p
	Audinio pjauystymo lenta (500–400 mm)	p	p	p
	Elektrinis buitinis lyginimo presas	p	p	p
	Lyginimo lentos su įtaisu rankovei	+	+	p
	Tūrinis manekenas (moteriškas)	+	+	p
	Tūrinis manekenas (vyriškas)	+	+	p
	Mezgimo mašina	p	p	p
	Audimo staklės (taip pat šaudyklė ir peiliukas)	+	+	p
	Audimo rėmai	+	+	p
Ugdymo priemonės	Kolekcijos (audinių, pluoštų, pridėtinį medžiagą ir kt.)	+	+	p
	Kolekcijos (siuvimo, siuvinėjimo, nérimo bei mezgimo siūlų, verpalų ir kt.)	+	+	p
	Kolekcijos (furnitūros, apdailos detalių ir kt.)	+	+	p
	Kolekcijos (audinių sukirpimo, matavimo įrankių ir kt.)	+	+	p
Darbo priemonės	Matavimo komplektai ir priemonės (mastelinė ir metrinė liniuotės, trikampis, centimetrinė juostelė, klostavimo šabloninė liniuotė, drabužio apačios ilgio nustatymo prietaisai ir kt.)	+	+	p
	Mašininių, siuvimo adatų, smeigtukų, žiogelių (mažųjų, mezgimo, specialių akių surinkimo adatų ir kt.) komplektai	+	+	p
	Žirklių (paltiniams, lengviesiems audiniams, figūrinių, mažų smailių ir kt.) komplektai	+	+	p
	Priemonių rinkiniai drabužių konstravimui ir siuvinėjimui (drabužių lekalų komplektai, kopijavimo ratukas, skiautinių peiliukas, kreidelės, pieštukas brėžimui ant audeklo, magnetai, kopijavimo popierius, lankeliai ir kt.)	+	+	p
	Audinių ir gaminių terminiam apdorojimui (minkštasis paklotas veliūrui lyginti, laidynės, purkštukai ir kt.)	+	+	p
	Siuvimo darbams ardukai, antpirščiai, lupa	+	+	p
	Virbalų (ilgių, apvalių, trumpųjų ir kt.) komplektai	+	+	p
	Vašelių komplektai ir specialūs nérimo įrankiai (tuniso vašelis, šakutė nérimui, šaudyklė kilpinukas ir kt.)	+	+	p
	Audinys maketavimui (m)	p	p	p
	Žmogaus tipinių ir netipinių figūrų pavyzdžių lentelės	+	+	p
Vaizdinės priemonės	Pagrindinių siūlių ir kraštų apdailos siuvimo nuoseklios operacijų sekos plakatai	+	+	p
	Siuvimo detalių technologinių mazgų plakatai	+	+	p
	Siuvinėjimo pagrindinių dygsnių lentelė	+	+	p
	Nérimo, mezgimo raštų sutartinių grafinių ženklų lentelės	+	+	p
	Mokomosios siuvimo darbų kompiuterinės programos	+	+	p
Medžio, metalo dirbtuvės				
Iranga	Staliaus darbastaliai medžio darbams (kiekvienam mokinui)	+	+	p
	Šaltkalvio darbastaliai metalo darbams	+	+	p

1	2	3	4	5
	Spaustuvai (staliaus darbams, mašininiai spaustuvai ir kt.)	+	+	p
	Mufelinė krosnelė	+	+	p
	Metalų poliravimo įranga	+	+	p
	Universalios medienos apdirbimo staklės	+	+	p
	Staliaus gręžimo staklės	+	+	p
	Metalo tekinimo ir sriegimo staklės	+	+	p
	Metalo horizontalaus frezavimo staklės	+	+	p
	Medienos tekinimo staklės	+	+	p
	Diskinės medienos šlifavimo staklės	+	+	p
	Galandinimo staklės su abrazyviniais diskais	+	+	p
Ugdymo priemonės	Kolekcijos (įvairių medžių rūšių; įvairių metalo ir jų lydinių)	+	+	p
Darbo priemonės	Matavimo priemonių ir įrankių komplektai (kampainiai, liniuotės, brėžtuvas reismusas, sulankstomi metrai, ruletės-matuoklės, slankmačiai, skriestuvai, žymekliai ir kt.)	+	+	p
	Instrumentų galandinimo įrankiai (trinkelės ir kt.)	+	+	p
	Plaktukų (šaltkalvio), atsuktuvų (plokščiuju, kryžminių ir kt.), replių (apskritasnapių, žnyplių ir kt.) komplektai	+	+	p
	Elektriniai, rankiniai gręžtuvai	+	+	p
	Grąžtų komplektai (plunksniniai grąžtai)	+	+	p
	Kaltų, peilių (drožybai) komplektai	+	+	p
	Pjūklų (siaurapjūkliai, su nugarėle, vienarankeių skersapjūkliai, 8–80 mm apskritapjūkliai ir kt.) ir juostelių siaurapjūkliams komplektai	+	+	p
	Metalo pjūkleliai ir pjovimo juostelių komplektai	+	+	p
	Medienos, metalo tekinimo įrankių komplektai	+	+	p
	Faneravimo, inkrustavimo įrankiai	+	+	p
	Švitrų (ivairaus šiurkštumo popieriaus ir audeklo pagrindui ir kt.) komplektai	+	+	p
	Teptukų (dažymui, lakavimui ir pan.) komplektai	+	+	p
	Dildžių (plokščiuju, trikampių, kvadratinių, apvaliuju ir kt.) komplektai	+	+	p
	Įrankiai metalui kalinėti, spausti	+	+	p
	Kirstukų komplektai	+	+	p
	Kniedijimo priemonės	+	+	p
	Lituokliai ir litavimo priemonės	+	+	p
	Raktų (veržliarakčių ir kt.) komplektai	+	+	p
	Šepečių komplektai (dildėms, stalui valyti, dažymui ir pan.)	+	+	p
	Sraigtiniai grąžtai	+	+	p
	Priemonės sriegimo darbams atliki (suktuvai sriegikliais; sriegikliai; laikikliai sriegpjovėms; sriegpjovės ir kt.)	+	+	p
	Žirklių komplektai	+	+	p
	Elektrinis rankinis gręžtuvas (9–12V)	+	+	p
	Diskinės frezos	+	+	p
	Minkštasis ir kietas poliravimo diskai	+	+	p
	Elektrinis rankinis gręžtuvas (220V)	+	+	p
	Elektrinis rankinis siaurapjūklis	+	+	p
	Elektrinis rankinis šlifuoklis	+	+	p
	Garso slopinimo ausinės	+	+	p
Vaizdinės priemonės	Plakatai:			
	Medienos apdirbimo technologijos operacijos	+	+	p
	Metalo apdirbimo technologijos operacijos	+	+	p
	Namų ūkis (buto remontas, elektriniai prietaisai ir medžiagos, namų ūkio ekonomika)	+	+	p
	Saugus mokyklos mokomosios dirbtuvės darbas	+	+	p

1	2	3	4	5
Automobilių remonto dirbtuvės				
Iranga	<i>Automobilinis elektrinis keltuvas</i>			p
	Hidraulinis keltuvas			+
	Rezervuarai panaudotiems tepalamams saugoti. Alyvos nuleidimo indas			+
	Stalas detalėms plauti			+
	Stalas su išardytomis detalėmis dirbtis			+
	Kompiuterinis variklio diagnostinis stendas			p
	Gesintuvas			+
Darbo priemonės	Autoremontininko raktų rinkinys			+
	Nešiojamasis šviestuvas			+
	Elektrotesteris			+
	Kompresorius (su manometru)			+
	Akumulatoriaus krautuvas			+
	Išmetamųjų dujų šalinimo kolektorius			+
	Cilindrų kompresijos matuoklis			+
Vairavimo aikštélė				
Reikalavimai	<i>Vieta pradiniam mokymui:</i>			
	1. Žiedinis maršrutas. 2. Gabaritinis tunelis. 3. Boksas. 4. Gabaritinis gyvatukas. 5. Estakada. 6. Gabaritinis aštuonetas. 7. Gabaritinis kiemelis. 8. Automobilių maketai prie šaligatvio. 9. Vėžių lenta. 10. „Stop“ linija.			+

Kiti kabinetai (nespecializuoti)

Nespecializuoti kabinetai yra tie, kuriems nebūtina specialiai pritaikyta stacionari įranga ar priemonės tik tam dalykui mokyti. Tai kalbą, geografijos, matematikos, socialinių mokslų kabinetai. Jų aplinka formuojama atsižvelgiant į visos mokyklos aplinkos formavimo principus, higienos normas bei konkretios patalpos ypatumus. Estetinis kabineto vaizdas turėtų atitiki šiuolaikinį požiūrį į interjerą. Estetiniams vaizdams sukurti naudojamos priemonės turėtų būti informatyvios ir tikslingesnės. Kabineto aplinkos daiktai formuoja moksleivio vertybines nuostatas ir sudaro galimybes ugdyti bendruosius gebėjimus.

Kabineto priemonių pasirinkimo principai priklauso nuo ugdymo tikslų, dalyko paskirties bei specifikos. Bendriausi iš jų būtų tokie:

- programų ir išsilavinimo standartų atitiktis,
- funkcionalumas,
- moksliskumas,
- šiuolaikišumas,
- estetišumas.

Nespecializuotuose kabinetuose dirbantys mokytojai naudojasi bendra mokyklos garso, vaizdo bei kita aparatūra. Ji gali būti sumontuota atskirose klasėse arba kabinetuose. Idealu, jeigu techninė įranga būtų kiekviename kabinete. Mokytojams leidžiama naudotis mokykloje esančiais muzikos instrumentais, įrašais ir pan.

Šių dalykų mokytojams turi būti suteikiama galimybė naudotis kompiuterine įranga tiek demonstravimui, tiek darbui su kompiuterinėmis mokomojioms programomis bei informacijai gauti internetu. Tam gali būti naudojama bendra mokyklos kompiuterių klasė arba įrengiama papildoma (ypač didelėse mokyklose). Kompiuterinių mokomujų priemonių skaičius priklauso nuo mokyklos galimybių (kompiuterių tinklų, programinės įrangos ir kt.) bei konkretaus dalyko poreikių.

Gimtosios kalbos

Gimtujų kalbų kabinetų įranga ir ugdymo priemonės parenkamos atsižvelgiant į *Bendrosiose programose* ir *Išsilavinimo standartuose* iškeltus dalyko ugdymo tikslus. Ypač svarbios yra šios nuostatos:

- kalbos kaip socialinio kultūrinio proceso supratimas;
- kalbos vaidmens informacinėje visuomenėje kaitos suvokimas;
- komunikacinių gebėjimų ugdymosi poreikis;
- kultūrinio ir literatūrinio išprusimo svarba tautinio identiteto formavimuisi;
- mokymasis racionaliai, efektyviai ir nuolat mokytis.

Mokomujų priemonių skaičius kabinete priklauso nuo konkrečios situacijos (mokinių skaičiaus klasėje, kabinetų skaičiaus, profilio, pakraipos ir kt.). Lentelėje šalia priemonės pavadinimo parašytas žodis „komplektas“ reiškia, kad ji klasėje reikalinga kiekvienam mokinui. Kai kurių rečiau naudojamų priemonių (pvz., *Frazeologizmų žodyno* ar pan.) per visus gimtosios kalbos kabinetus gali būti tik vienas komplektas, kuriuo prireikus mokytojas galėtų naudotis. Pageidautinų priemonių (pvz., *Lietuvių liaudies dainyno* ar pan.) turėtų užtekti po keletą vienetų kiekviename kabinete.

Lietuvių kalba

Priemonių pavadinimai	Klasės		
	IV–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4
<i>I. Leidiniai (žodynai, žinynai, sąvadai, tēstiniai leidiniai ir kt.):</i>			
<i>Aiškinamieji lietuvių kalbos žodynai:</i>			
Dabartinės lietuvių kalbos žodynas	+	+	+
Mokyklinis tarptautinių žodžių žodynas	+	+	+
Tarptautinių žodžių žodynas		p	+
Lietuvių kalbos sinonimų, antonimų, palyginimų, frazeologizmų, mažybinių (maloninių) daiktavardžių, kompiuterijos ir kt. (žr. 4 priedą) žodynai	+	+	+
Lietuvių vardų kilmės, lietuvių pavardžių, somatinių posakių, dažnuminis žodynai	p	p	p
<i>Mokomieji žodynai ir žinynai:</i>			
Mokomas lietuvių kalbos rašybos ir kirčiavimo žodynas (komplektas) bei kiti mokomieji žodynai	+	+	+
Lietuvių kalbos taisyklės	+	+	+
Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba	+	+	+
Vietovardžių ir asmenvardžių kirčiavimo žodynai	+	+	+
<i>Kalbos norminimo darbai:</i>			
Kalbos praktikos patarimai (komplektas)	+	+	+
Kanceliarinės kalbos patarimai	+	+	+
Lietuvių kalbos komisijos nutarimai	+	+	+
Kalbos patarimų informacinis biuletenis	+	+	+
<i>Papildomos informacijos leidiniai:</i>			
Serijos „Kalba ir žmonės“ leidiniai	+	+	+
J. Šukio „Gramatikos šalyje“ (komplektas)	+	+	+
Literatūros istorija	+	+	+
Lietuvių rašytojų sąvadas	+	+	+
Serijos „Literatūros aktualijos“ leidiniai („Skaitykime kartu“ ir kt.)	+	+	+
Lietuvių literatūros enciklopedija	+	+	+
Leidiniai apie teksto analizę	+	+	+
Literatūros chrestomatijos ir skaitiniai	+	+	+

	1	2	3	4
Lietuvių liaudies dainynas		p	p	p
Muzikos istorija				p
Europos kultūros istorija			p	+
Meno istorija				p
II. Garsio ir vaizdo priemonės:				
Garsio ir vaizdo aparatūra	+	+	+	+
Garsio ir vaizdo įrašai (folkloro, skaitomų kūrinių, spektaklių ir kt.)	+	+	+	+
Mokomieji filmai apie lietuvių rašytojus, ypač išeivijos („A propos“ studijos filmai)	+	+	+	+
Vaizdo demonstravimo aparatūra	+	+	+	+
III. Kompaktiniai diskai su mokomojiomis programomis ir kita kompiuterinė įranga (žr. 3 priedą)	+	+	+	+
IV. Vaizdinės priemonės:				
Žemėlapiai („Kalbinė Lietuva“, „Literatūrinė Lietuva“, „Lietuvių kalbos ir tarmės“ ir kt.)	+	+	+	+
Rašytojų portretai, nuotraukos, meno albumai, kūrinių iliustracijos	+	+	+	+
Lentelės rašybai, kirčiavimui ir kt. mokyti	+	+	+	+

Lenkų kalba

Priemonių pavadinimai	Klasės		
	IV–VIII	IX–X	XI–XII
I. Žodynai:			
Lenkų kalbos rašybos žodynas (Słownik ortograficzny) (komplektas)	+	+	+
Aiškinamasis lenkų kalbos žodynas (Słownik ogólny języka polskiego) (komplektas)	+	+	+
Tarptautinių žodžių ir skolinių žodynas (Słownik wyrazów obcych)	+	+	+
Frazeologizmų žodynas (Słownik frazeologiczny)	+	+	+
Sinonimų žodynas (Słownik wyrazów bliskoznacznych)	+	+	+
Enciklopedija (Encyklopedia powszechna)	+	+	+
Etimologinis žodynas (Słownik etymologiczny)	+	+	+
Tarties žodynas (Słownik wymowy polskiej)	+	+	+
II. Kitos mokomojos priemonės:			
Rašytojų, kultūros veikėjų portretai	+	+	+
Žemėlapiai (Lenkijos, lenkų kalbos paplitimo, slavų kalbų išsidėstymo)	+	+	+
Garsio grotuvas (arba kita aparatūra)	+	+	+
Fonoteka (deklamacijos, folkloro įrašai ir t.t.)	+	+	+
Vaizdo grotuvas su televizoriumi	p	p	p
Videoteka (literatūros kūrinių ekranizacijos, kalbos patarimai ir t.t.)	p	p	p
Vaizdo demonstravimo aparatūra	+	+	+
Tapybos ir kitų menų klasikinių veikalų reprodukcijos	+	+	+
Kompiuterinės lenkų kalbos ir literatūros bei kultūros mokomojos programos	p	p	p

Rusų kalba

Priemonių pavadinimai	Klasės		
	IV–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4
I. Leidiniai (žodynai, žinynai ir kt.):			
Rusų kalbos rašybos ir kirčiavimo žodynas (Ośōīćšqōč÷åńzčé néťāqşü) (komplektas)	+	+	+
Aiškinamasis rusų kalbos žodynas	+	+	+
Frazeologizmų žodynas	+	+	+

1	2	3	4
Posakių žodynas (Céovąšь єшū ёатū x сёов č вү šаे енчъ)	+	+	+
Sinonimų žodynas	+	+	+
Antonimų žodynas	+	+	+
Etimologinis žodynas	+	+	+
Žodžių darybos žodynas (Céовоој ѕазоватеёньй ю сёовашъ)			
Tarptautinių žodžių ir skolinių žodynas (Céовашъ ѿностшаннъ x сёов)	+	+	+
Rusų kalba. Žinynas (Руссечъ язъ є. Спшавочнчъ)	+	+	+
Literatūros terminų žodynas (Céовашъ єётешатуš оведчесечъ тешмчнов)	p	+	+
Patarlių žodynas	+	+	+
Rusų etnografijos leidiniai (наш одное чсечество, зиңиң жгү ой шядү ир кт.)	+	+	+
Lietuvos rusų literatūra	p	+	+
Enciklopedijos	+	+	+
II. Vaizdinės priemonės:			
Žemėlapiai (Rusijos, slavų kalbų išsidėstymo ir kt.)	+	+	+
Lentelės rašybai, kirčiavimui ir kt. mokyti	+	+	+
III. Garso ir vaizdo priemonės			
Garso aparatūra (garso grotuvas ir kt.)	+	+	+
Vaizdo demonstravimo aparatūra	p	p	p
Garso ir vaizdo įrašai (folkloro, skaitomų kūrinių, romansų, filmų ir kt.)	+	+	+
Mokomieji filmai apie rusų rašytojus	p	p	p
IV. Kompiuterinės mokomojos priemonės			
(Kompaktiniai diskai su mokomojomis programomis ir kita kompiuterinė įranga)	p	p	p

Valstybinė lietuvių kalba

Lietuvių kalbos kabinetas mokyklose nelietuvių mokomaja kalba yra ta vieta, kur mokytojo ir moksleivių pastangomis bei įvairiomis ugdymo priemonėmis kuriama lietuviška kalbinė aplinka.

Ugdymosi aplinka turėtų skatinti moksleivių komunikacinių poreikių raišką bei jos tobulinimą:

- tenkinant tiesioginius komunikacinius poreikius, susijusius su mokomaja veikla kabinete;
- tenkinant potencialius komunikacinius poreikius, modeliuojamus pagal gyvenimą ne mokykloje.

Labai svarbu kabinete sudaryti sąlygas ugdyti(s) informacinius gebėjimus: išmokyti naudotis informaciniais leidiniais – žodynais, žinynais, enciklopedijomis lietuvių kalba.

Moksleivių stalas ir kėdė turi būti mobilūs, kad kabinetą būtų galima pertvarkyti į zonas.

Priemonių ir pavadinimai	Klasės			
	II–IV	V–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4	5
I. Iranga				
Mobilūs moksleivių stalai ir kėdės	+	+	+	+
II. Leidiniai (žodynai, žinynai, savaidai, prenumeruojuami leidiniai ir kt.)				
Lietuvių kalbos mokomieji žodynai	+	+	+	+
Dabartinės lietuvių kalbos žodynas			+	+
Dvikalbiai / keliakalbiai žodynai (pagal mokyklos dėstomąją kalbą)	+	+	+	+

	1	2	3	4	5
Dvikalbiai / keliakalbiai žodynai pagal mokslo sritis	+	+	+	+	+
Lietuvių kalbos taisyklės, žinynai	+	+	+	+	+
Mokyklinis tarptautinių žodžių žodynas		+	+	+	+
Aiškinamieji įvairių sričių žodynai		+	+	+	+
Lietuvių kalbos sinonimų žodynas		+	+	+	+
Lietuvių kalbos antonimų žodynas		+	+	+	+
Lietuvių kalbos frazeologizmų žodynas		+	+	+	+
Kirčiavimo žodynai		+	+	+	+
Kanceliarinės kalbos patarimai			+	+	+
Kalbos patarimų informaciniai biuleteniai			+	+	+
Lietuvių literatūros enciklopedija			+	+	+
Lietuvių liaudies dainynas	p	p	p	p	p
Lietuvių tautosakos (pasakų, patarlių, priežodžių) rinkiniai	p	p	p	p	p
Lietuvos žurnalų / laikraštių komplektai / paskiri numeriai	p	p	p	p	p
III. Garso ir vaizdo priemonės					
Garso ir vaizdo aparatūra	+	+	+	+	+
Garso ir vaizdo išrašai	+	+	+	+	+
Mokomieji filmai	+	+	+	+	+
IV. Kompiuterinės programos					
Kompaktiniai diskai su mokomojioms programomis ir kita kompiuterinė įranga (žr. 3 priedą)	+	+	+	+	+
V. Vaizdinės priemonės					
Valstybės atributika	+	+	+	+	+
Fizinis Lietuvos žemėlapis	+	+	+	+	+
Administracinis Lietuvos žemėlapis	+	+	+	+	+
Politinis pasaulio ir Europos žemėlapis			+	+	+
Etnografinių regionų žemėlapis	+	+	+	+	+
Žymių Lietuvos žmonių portretai, nuotraukos	+	+	+	+	+
Lietuvių kalbos raidynas	+	+	+	+	+
Gramatikos, rašybos, skyrybos, kirčiavimo lentelių rinkiniai, atitinkantys šiuolaikinę kalbų mokymo kryptį	+	+	+	+	+
Situacinių plakatų / skaidrių rinkiniai	+	+	+	+	+

Ankstyvojo užsienio kalbos mokymo kabinetas

Mokykloms, kuriose yra ankstyvojo užsienio kalbos mokymo klasėj/grupių, rekomenduojama turėti ankstyvojo užsienio kalbos mokymo kabinetą, kuriame būtų sukauptos lentelėje išvardytos priemonės. Tuo siekiama sudaryti moksleiviams palankesnes sąlygas:

- ugdytis komunikacijos užsienio kalba gebėjimus;
- giliau ir nuodugniau susipažinti su kalbos šalies / šalių sociokultūra ir kultūra;
- racionaliau ir efektyviau mokytis;
- ugdytis poreikių nuolat mokytis;
- mokytis užsienio kalbų.

Priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	I–IV klasės
1	2	3
Iranga	Mobilūs moksleivių stalai ir kėdės	+
	Kilimas	p
Ugdymo priemonės	1. Garso ir vaizdo išrašai ir/ar kompaktiniai diskai prie naudojamų mokomujų komplektų	+
	2. Garso kasetės radijo laidoms išrašyti	+
	3. Vaizdo kasetės televizijos laidoms išrašyti	+
Darbo priemonės	1. Paveikslėlių žodynai (komplektas)	+
	2. Spalvinimo knygelių (komplektas)	+

1	2	3
	3. Paveikslėlių rinkiniai karpmui (komplektas) 4. Žaislų rinkinys (komplektas) 5. Spalvotų kaladėlių rinkinys (komplektas) 6. Muliažų rinkinys (komplektas) 7. Atskiri daiktų paveikslėliai (rinkinys) (komplektas) 8. Raidžių kortelių komplektas (komplektas)	+
Vaizdinės priemonės	Situacinių paveikslų (plakatų) arba skaidrių komplektas	p
Informacinės priemonės	1. Televizorius 2. Vaizdo grotuvas 3. Kompiuteris su multiterpės įranga 4. Grafoprojektorius 5. Garso grotuvas	+
		+
		p
		p
		+

Užsienio kalbos kabinetas

Užsienio kalbos kabinete turi būti sukauptos priemonės, reikalingos moksleivių mokymui(si) organizuoti. Visos kabineto priemonės skirstomos į šias grupes:

1. Priemonės visos klasės/grupės darbui organizuoti. Tai, pavyzdžiui, televizorius, įvairūs garso ir vaizdo grotuvai, sieninės lentelės/plakatai, žemėlapiai, vaizdo ir garso įrašai ir kt. Tokių priemonių kabinete turi būti po vieną. Pridedamoje lentelėje pažymėta, kurioms klasėms jos taikomos.

2. Priemonės, reikalingos kiekvienam moksleivui per pamoką. Tai, pavyzdžiui, dvikalbiai, mokomieji, aiškinamieji žodynai ir kt. Jų kabinete turi būti po vieną kiekvienai darbo vietai ir lentelėje pažymėta, kurioms klasėms jos taikomos.

3. Priemonės, reikalingos mokytojui (ir galbūt mokiniams tik žinoti ir susipažinti). Tai, pavyzdžiui, etimologinis, frazeologizmų, sinonimų, antonimų žodynai ir pan. leidiniai. Jų kabinete turi būti po vieną, o lentelėje jos tik įvardijamos, nenurodant, kuriai klasei reikalingos.

4. Medžiagos, reikalingos ugdymo priemonėms pasigaminti. Tai garso bei garso ir vaizdo kasetės radio ir televizijos laidoms iširašyti. Jų kabinete turėtų būti po 5–10. Lentelėje jos įvardijamos nenurodant klasį.

Didesnėse mokyklose steigiamas ne vienas, o daugiau užsienio kalbos kabinetų. Tokiu atveju gali būti atskiri kabinetai skirtingoms kalboms ir/ar skirtingoms klasės grupėms, pavyzdžiui, vienas kabinetas IV–VIII klasėms, kitas – IX–XII klasėms.

Priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		IV–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4	5
Iranga	Mobilūs moksleivių stalai ir kėdės	+	+	+
Ugdymo priemonės	1. Garso ir vaizdo įrašai ir/ar kompaktiniai diskai prie naudojamų mokomujų komplektų	+	+	+
	2. Garso kasetės radio laidoms išrašyti	+	+	+
	3. Vaizdo kasetės televizijos laidoms išrašyti	+	+	+
Darbo priemonės	1. Užsienio–lietuvių kalbų žodynas	+	+	+
	2. Lietuvių–užsienio kalbų žodynas	+	+	+
	3. Mokomasis užsienio kalbos žodynas (pagal amžiaus grupes)	+	+	+
	4. Aiškinamasis užsienio kalbos žodynas (pagal amžiaus grupes)	+	+	+
	5. Užsienio kalbos rašybos žodynas	+	+	+
	6. Užsienio kalbos gramatikos žinydas (pagal amžiaus grupes)	+	+	+
	7. Įvairių pavadinimų užsienio šalies/šalių žurnalų/laikraščių komplektai arba pavieniai numeriai pagal amžiaus grupes (gali būti bibliotekoje)	+	+	+

1	2	3	4	5
	8. Etimologinis užsienio kalbos žodynas 9. Užsienio kalbos frazeologizmų žodynas 10. Užsienio kalbos junglumo žodynas 11. Užsienio kalbos sinonimų žodynas 12. Užsienio kalbos antonimų žodynas 13. Užsienio kalbos sunkumų žodynas / žinynas	p p p p p p	p p p p p p	p p p p p p
Vaizdinės priemonės	1. Politinis pasaulio žemėlapis ¹ 2. Politinis Europos žemėlapis ¹ 3. Fizinis kalbos šalies/šalių žemėlapis ¹ 4. Administracinis kalbos šalies/šalių žemėlapis ¹	+ + + +	+	+
	<i>¹Pageidautini žemėlapiai su įrašais užsienio kalba</i>			
	5. Plakatai su kalbos šalies/šalių vaizdais, valstybine atributika	p	p	p
	6. Žymiu kalbos šalies/šalių menininkų kūrinių reprodukcių rinkinys	p	p	p
	7. Plakatai su užsienio ir gimtosios kalbos raidynais	+		
	8. Gramatikos, rašybos, skyrybos, tarties lentelių rinkinys	+	+	+
	9. Situacinių plakatų arba skaidrių rinkinys	+	+	+
	10. Žymiu kalbos šalies/šalių menininkų kūrinių reprodukcių rinkinys	p	p	p
	11. Plakatai su užsienio ir gimtosios kalbos raidynais	+		
	12. Gramatikos, rašybos, skyrybos, tarties lentelių rinkinys	+	+	+
Informacinės priemonės	1. Televizorius	+	+	+
	2. Vaizdo grotuvas	+	+	+
	3. Kompiuteris su multiterpės įranga	+	+	+
	4. Grafaprojektorius	+	+	+
	5. Garso grotuvas	+	+	+

Istorija, politologija, pilietinės visuomenės pagrindai

Istorijos, politologijos, pilietinės visuomenės pagrindų mokymui(si) skirtame kabinete priemonių pasirinkimas, be išvardytų bendruju principų visiems nespecializuotiem kabinetams, priklauso pirmiausia nuo jų naudojimo dažnumo ir funkcionalumo. Todėl kabinete, o ne mokyklos bibliotekoje turėt būti tokios dažnai naudojamos ugdymo priemonės kaip įvairūs dokumentų, rašytinių istorijos šaltinių rinkiniai, mokyklinių atlasų rinkiniai. Be to, šių priemonių turėt užtekti nors kas antram moksleiviu. Rečiau naudojamų rinkinių gali būti 1 arba 2 egzemplioriai.

Mokomųjų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		V–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4	5
Ugdymo priemonės	Lietuvos Respublikos valstybinė simbolika	+	+	+
	Tarptautinių žodžių žodynas	+	+	+
	Lietuvos Respublikos Konstitucija	+	+	+
	Visuotinė žmogaus teisių deklaracija	+	+	+
	Vaiko teisių konvencija	+	+	+
	Visuotinės istorijos dokumentų rinkinys	+	+	+
	Lietuvos istorijos dokumentų rinkinys	+	+	+
	Mokyklinis istorijos terminų žodynas	+	+	+
	Meno žodynas/žinynas	+	+	+
	Religijų žodynas/žinynas	+	+	+
	Antikos žodynas	+	+	+
	Pavyzdinė priemonė „Laiko juosta“	p	p	p
	Politinis pasaulio žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Visuotinės istorijos žemėlapiai (nauja laida) (sieniniai)	+	+	+
	Lietuvos istorijos žemėlapiai (nauja laida) (sieniniai)	+	+	+
	Mokyklinis visuotinės istorijos atlasas	+	+	+
	Mokyklinis Lietuvos istorijos atlasas	+	+	+
	Lietuvos Respublikos prezidentų portretų rinkinys	+	+	+

1	2	3	4	5
	Lietuvos valdovų portretų rinkinys	p	p	p
	Žymiausių Lietuvos istorinių asmenybių portretų rinkinys	p	p	p
	Žymiausių visuotinės istorijos asmenybių portretų rinkinys	p	p	p
	Svarbiausių Lietuvos istorinių įvykių iliustracijų rinkinys	p	p	p
	Svarbiausių pasaulio istorinių įvykių iliustracijų rinkinys	p	p	p
	Mokslo ir technikos raidos iliustracijų rinkinys	p	p	p
	Tarptautinių organizacijų iliustracinių informacinių medžiaga	+	+	+
	Gaublys	+	p	p
Darbo priemonės	Grafprojektorius	+	+	+
	Kompiuteris su multiterpės įranga	p	p	p

Geografija

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		V–VIII	IX–X	XI–XII
Ugdymo priemonės	Gamtinis pasaulio žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Pasaulio pusrutuliu žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Litosferos plokščių žemėlapis (sieninis)	+	p	p
	Gamtinis Europos žemėlapis (sieninis)	+	p	p
	Politinis Europos žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Europos ūkio žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Pasaulio gamtinių zonų žemėlapis (sieninis)	+	p	p
	Pasaulio klimato juostų žemėlapis (sieninis)	+	p	p
	Politinis pasaulio žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Pasaulio ūkio žemėlapis (sieninis)	p	+	+
	Gamtinis atskirų žemynų žemėlapis (sieninis)	+	p	p
	Gamtinis Lietuvos žemėlapis (sieninis)	+	+	+
	Administracinis Lietuvos žemėlapis (sieninis)	p	+	+
	Lietuvos ūkio žemėlapis (sieninis)	p	+	+
	Teminiai Lietuvos žemėlapiai (sieniniai): a) augalijos, b) gyvūnijos, c) klimato, d) dirvožemio	+	+	p
	Atlasų rinkiniai	+	+	+
	Fizinės geografijos žinynas	+	+	+
	Enciklopedinis geografijos žodynas	+	+	+
	Gaubliai – politinis, gamtinis	+	+	+
	Skaidruolių rinkinys	+	+	+
	Mokomujų kompiuterinių programų rinkinys	p	p	p
	Lietuvos naudingųjų iškasenų pavyzdžių rinkinys	+	+	p
	Ivairių mineralų pavyzdžiai	+	+	+
	Lietuvos augalų herbariumas	+	+	p
	Maketai (ivairūs): a) upė ir jos dalys, b) vulkanai, c) ledynai, d) kalva	p	p	p
Darbo priemonės	Grafprojektorius	+	+	+
	Kompiuteris su multiterpės įranga	p	p	p
	Barometras	+	+	+
	Kompasai	+	+	+
	Teluris	+	+	+
	Oro, vandens, dirvožemio termometrai	+	+	+
	Vėjarodis	+	+	+
	Higrometras	+	+	+

Matematika

Specialus matematikos kabinetas matematikai mokyti nėra būtinės, tačiau gerai įrengtoje, tam tikslui pritaikytoje patalpoje matematikos mokymas(is) gali būti daug efektyvesnis. Geras sąlygas matematikai mokyti sudaro kompiuterizuotos darbo vietos, aprūpintos šiuolaikine programine įranga, leidžiančia ivairių gabumų moksleiviams savarankiškai tyrinėti ir atrasti matematinius dėsningumus. Jei mokykla neturi kompiuterizuoto matematikos kabineto, prieikus matematikos pamokas galima vesti kompiuterių klasėje. Siektina, kad kiekvienoje patalpoje, kurioje vyksta matematikos pamokos, būtų bent vienas kompiuteris, kurio vaizduoklio ekraną galėtų matyti visi moksleiviai.

Mokomujų priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Klasės		
		V–VIII	IX–X	XI–XII
Darbo priemonės	Matavimo įrankiai ir prietaisai (liniuotės, skriestuvai ir kt.)	+	+	+
	Įvairios medžiagos ir įrankiai modeliams konstruoti	+	+	
Vaizdinės priemonės	Plakatų rinkiniai:			
	– funkcijų grafikai	+	+	+
	– erdviniai kūnai	+	+	+
	– planimetrinės figūros	+	+	+
	Kreivių rinkiniai magnetinei lentai		p	p
	Įvairių modelių rinkiniai:			
	– planimetrijos ir stereometrijos	+	+	+
	– plotų ir tūrių matavimo	+	+	+
Informacinės priemonės	kompiuteris	p	p	p
	Skaičiuokliai:			
	– paprasti	+	+	+
	– grafiniai		p	p
	Grafoprojektorius	p	p	p
	Mokomosios kompiuterinės programos	p	p	p
	Matematikos žinynai ir lentelės	+	+	+
	Įvairūs uždavinynai	+	+	+
	Knygos ir kiti leidiniai apie matematiką ir matematikus	p	p	p

MOKYKLOS BENDROSIOS PASKIRTIES PATALPŲ REIKALAVIMAI

Maisto bloko patalpos

Valgykla	Patalpos	Maisto laikymo patalpos (sandėliai)	Tualetas ir buitinės patalpos maisto bloko darbuotojams
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vienai vietai – 0,65–0,75 m² patalpų ploto. ▪ Šiltas, šaltas vanduo. ▪ Maisto laikymo patalpos (sandėliai). ▪ Nuotékų šalinimo įranga. ▪ Tualetas ir buitinės patalpos. ▪ Apšvietimas (natūralus ir dirbtinis). ▪ Védinimas (natūralus ir mechaninis). ▪ Šildymas. ▪ Atliekų ir techninių medžiagų laikymo patalpa. ▪ Prausykla. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grindys, sienos, lubos, durys, laiptai, liftų kabinos, kiti paviršiai turi būti įrengti taip, kad atitiktų visus būtinus technologijos ir higienos reikalavimus. ▪ Atskiras iėjimas į maisto bloką. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turi atitikti saugomo maisto reikalavimus, palaikyti reikiama mikroklimatą ir salygas, apsaugančias maistą nuo užteršimo, kokybės pablogėjimo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Įrengta pakankamai prauštuviai su šiltu ir šaltu vandeniu, rankų plovimo, dezinfekavimo ir džiovinimo įranga (1 unitazas, 1 prauštuvė, 1 rankų džiovintuvas).

Medicinos kabineto patalpos

1. Laukiamasis (ne mažesnio kaip 3 m² ploto).
2. Pacientų priėmimo kambarys (16 m² ploto).
3. Procedūrų kambarys (12 m² ploto).
4. Gydymo ir pagalbinių priemonių sandėlis.
5. Tualetas.
6. Apšvietimas, védinimas, šiltas, šaltas vanduo ir kiti higienos normas atitinkantys reikalavimai.

Pastaba. Panašiai įrengiamas ir stomatologijos kabinetas.

Techninių priemonių patalpos

1. Turi būti įrengtos V–VIII, IX–X ir XI–XII klasėms atskiro (2 m² ploto vienam moksleivui).
2. Natūralus ir dirbtinis apšvietimas, šildymas.
3. Sienų, lubų, grindų paviršius turi būti matinis.
4. Būtinas natūralus ir mechaninis patalpos védinimas.

Aktų salė

1. Turi būti natūralus ir dirbtinis apšvietimas.
2. Védinimas (natūralus ir mechaninis).
3. Šildymas (18°C temperatūra).
4. Sienos, grindys, lubos matinio paviršiaus, lengvai valomos.
5. Turi būti pakankamai kėdžių su atramomis.
6. Turi būti ne mažiau kaip 0,8 m² ploto vienam moksleivui.
7. Turi būti scena (pakyla).
8. Užtemdomi langai.

Tualetai ir prausyklos

1. Daugiaaukštėse mokyklose tualetai turi būti įrengti kiekviename aukšte ($0,2 \text{ m}^2$ ploto 1 moksleiviui).
2. Priešmokyklinės grupės vaikų tualetai turėtų būti greta jų grupių ar žaidimų kambario.
3. Prieš tualeto kabinas turi būti tambūrai su savaime užsidarančiomis durimis.
4. Tualetai mergaitėms ir berniukams turi būti įrengiami atskirai (1 unitazas – 30-čiai mergaičių, 1 unitazas ir 1 pisuaras – 40-čiai berniukų).
5. Praustuvė ir rankų džiovintuvas turi būti kiekviename tualeto tambūre (1 praustuvas – 60-čiai moksleiviijų).
6. Kiekviename kabina turi būti su durimis.
7. Kiekviename mergaičių tualete turi būti įrengta kabina su bidē.
8. Vienos tualeto kabinos matmenys turi būti ne mažesni kaip $1,2 \times 0,8 \text{ m}^2$, o kabinos su bidē – $1,8 \times 1,2 \text{ m}^2$.
9. Grindys, sienos, langai, durys turi būti įrengti taip, kad atitiktų visus būtinus reikalavimus.
10. Tualetų patalpose turi būti įrengtos atskiro vėdinimo sistemos.
11. Šiltuoju metų periodu tualetuose turi būti numatytas natūralus oro tiekimas pro langus arba mechaninė oro tiekimo sistema.
12. Turi būti natūralus ir dirbtinis apšvietimas.
13. Turėtų būti veidrodis, vieta tualeto reikmenims ir daiktams pasidėti ar pasikabinti.

Drabužinės

1. Priešmokyklinės grupės vaikų drabužinės su spintelėmis turi būti šalia jų grupės ar žaidimų aikštelės.
2. Drabužinės gali būti įrengiamos bendros arba atskiruose aukštuoose kelioms klasėms.
3. Pradinių klasių moksleiviams turi būti įrengtos atskiro drabužinės.
4. Drabužinėje turi būti skirta $0,72 \text{ m}^2$ ploto vienam moksleiviui.
5. Prie drabužinių turėtų būti įrengtos avalynės valymo vietos.
6. Patalpose gali būti natūralus ir dirbtinis apšvietimas, šildymas, ventiliacija.

Mokytojų kambarys

1. Turi būti pakankamai kėdžių su atramomis ir stalų.
2. Natūralus ir dirbtinis apšvietimas.
3. Turi būti skirta ne mažiau kaip $0,9 \text{ m}^2$ ploto vienam darbuotojui (jeigu šis plotas laikomas poilsio zona).
4. Natūralus vėdinimas.
5. Praustuvė.
6. Kompiuteris.
7. Kopijuoklis.
8. Stalinės lempos.
9. Elektrinis virdulys.

Logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo kabinetas

Ugdymo priemonių grupė	Priemonių pavadinimai	Logopedo kabinetas	Specialiojo pedagogo kabinetas	Psichologo kabinetas
1	2	3	4	5
Įranga	Kabinetas turėtų būti ne mažesnis kaip 20 m^2 , gerai apšviestas ir vėdinamas	+	+	+
	Rašomasis stalas	+	+	+
	3 arba 4 užrakinamos ir nepermatomos spintos metodinėms priemonėms bei moksleivių byloms sudėti	+	+	+

1	2	3	4	5
	6–8 vienviečiai reguliuojami moksleivio stalai ir kėdės, mobilūs (pageidautina ant ratukų), kad būtų galima (pagal poreiki) dirbtį grupelėmis ir izoliuotai	+	+	
	8–10 minkštasuoliai ar minkštос kėdės			+
	Lenta (pageidautina balta, kurioje rašoma spalvotas flomasteriais)	+	+	+
	Kilnojamoji magnetinė lenta	+	+	+
	Flanelinė lenta	+	+	+
	Stalinė lempa (kai kuriems vaikams reikalingas vietinis apšvietimas, kai kada – dalinis)	+	+	+
	Kilimas, pagalvėlės, takeliai	+	+	+
Specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo priemonės	Pagrindinės psichologinio įvertinimo metodikos, <i>WISC-III</i> ir kt. <i>Pastaba.</i> Mokyklos psichologai patys formuoja metodiką užsakymą, ugdymo įstaiga finansiškai garantuoja jų įsigijimą			+
	Kalbos tyrimo testai pradinei ir pagrindinei mokyklai (kiekvienai klasei)	+		
	Pedagoginio įvertinimo testai, metodikos		+	
Specialiojo ugdymo priemonės	Priemonės žaidimo terapijai (minkšti žaislai, žmonių, gyvūnų, daiktų žaislinės figūrelės, piešinėliai, paveikslėliai ir kt.)			+
	Priemonės meno terapijai (dailės reikmenys, muzikos įrašai ir kt.)			+
	Relaksacijos priemonės (minkštasuoliai, minkštai žaislai, raminamieji muzikos įrašai, kompiuteriniai žaidimai ir kt.)			+
	Koreciniai žaidimai ir knygelių dėmesiui, atminčiai, motorikai, klausai, regai lavinti	+	+	+
	Mokomosios priemonės gramatinei kalbai lavinti	+	+	
	Logopedinių pratybų sąsiuviniai	+		
	Užduočių knygelių (skaitymo ir rašymo pratyboms, vienaskaitai ir daugiskaitai mokytis, ilgų ir trumpų balsių, dvibalsių, dvigarsių rašybai, linksnių galūnėms mokytis)	+	+	
	Užduočių rinkiniai matematiniams veiksmams atliliki	+	+	
	Magnetinis raidynas ir skaitmenys. Skiemens, žodžio, saknio magnetinės schemas. Ilgų ir trumpų balsių kortelės. Dvigarsių ir dvibalsių kortelės	+	+	
	Žaislai, žaidimai, dėlionės ir kitos priemonės kalbai mokytis (klasifikavimo kortelės su paveikslėliais, raidžių loto, dėlionės, didaktiniai žaidimai)			
	Raidynai (karpomasis, paveikslėlių ir kt.), žinynai, žodynai (paveikslėlių, pradinuko ir kiti), enciklopedijos, grozinė literatūra, informaciniai leidiniai ir kt.	+	+	
	Žaislai, žaidimai matematikai mokytis (smulkūs žaisliukai, įvairūs domino, didaktiniai žaidimai)	+	+	
	Mokomoji priemonė skaičių sandarai mokytis	+	+	
	Skaičiavimo pagaliukai, įvairios liniuotės	+	+	
	Kanceliarinės priemonės	+	+	+

1	2	3	4	5
Vaizdinės priemonės	Lentelės, kortelės, paveikslėliai, nuotraukos: Dvigarsių, dvibalsių, skiemenu, žodžių, sakinių lentelės (kortelės) garsų tarimui įtvirtinti, diferencijuoti, skaityti.			
	Abécélės tvarka sudėti paveikslėliai garsams mokyti, įtvirtinti ir diferencijuoti, kai mokomas garsas yra įvairiose žodžio vietose	+		
	Artikuliacinės mankštos paveikslai (nuotraukos)	+		
	Garsų artikulavimo paveikslai (nuotraukos) (iš priekio)	+		
	Garsų artikulavimo schemas (iš profilio)	+		
	Garsų tarimo įtvirtinimo, diferencijavimo plakatai	+		
	Serijinių ir siužetinių paveikslėlių rinkiniai rišliajai kalbai lavinti	+	+	
	Paveikslėlių rinkiniai sąvokoms formuoti	+	+	
	Paveikslėliai sakiniams sudaryti	+	+	
	Žodžių, sakinių ir jų turinį atitinkančių paveikslėlių kortelės	+	+	
Informacinės-techninės priemonės	Techninės priemonės: Kompiuteris, spausdintuvas			
	Kopijuoklis	p	p	+
	Garso ir vaizdo grotuvai	+	+	+
	Speciali garso aparatūra		+	
	Garso įrašai, vaizdajuostės, kompiuterinės programos:	+	+	+
	Rišliajai kalbai ugdyti, žodynui plėsti, garsų tarimui mokyti, įtvirtinti ir diferencijuoti	+		
	Zondai	+		

Priemonės, reikalingos silpnaregiam moksleiviniui

Darbo vietai įrengti:

- moksleivio stalas (vienvietis, matiniu paviršiumi);
- stalinė lempa (nekaistanti, reguliuojamo aukščio, su reostatu);
- klasėje (kabinete) geros kokybės lenta;
- mokykloje durų, laiptų pakrašciai nudažomi ryškia spalva.

Tekstams didinti:

- įvairios (nuo 2 iki 10 kartų didinančios) lupos;
- lempos, apšviečiančios tekstą arba eilutę;
- elektroninė lupa;
- didinimo folijos;
- žiūronai;
- kopijuoklis (spalvotas), didinimo aparatas.

Kompiuterizuotai darbo vietai įrengti:

- kompiuteris su didesnio ekrano vaizduokliu;
- tekstą ir vaizdą kompiuteryje didinanti programa;
- vaizdo kamera, padidintą vaizdą perduodanti į vaizduoklį;
- vaizdo kamera, nuskaitanti tekstą iš toli ir perduodanti ji į vaizduoklio ekrana;
- lazerinis spausdintuvas.

Kitos priemonės, padedančios silpnaregiam moksleiviuui geriau matyti ir mokantis naudotis regėjimo likučiu:

- įvairūs rēmeliai;
- stoveliai;
- įvairių spalvų filtruojamieji lapai, paryškinantys teksta;
- įvairiaspalviai spalvikliai;
- spalvotas popierius (rašymui ir kontrastui gauti);
- įvairūs didaktiniai žaidimai ir kt.

**Priemonės, reikalingos neregiui moksleiviuui
(skaitančiam ir rašančiam Brailio raštu)**

1. Darbo vietai įrengti:

- moksleivio stalas (vienvietis, su skyriais priemonėms pasidėti).

2. Kompiuterizuotai darbo vietai įrengti:

- standartinis kompiuteris;
- kalbos sintezatorius;
- programa, ekrano vaizdą nuskaitanti į kompiuterį;
- Brailio eilutė (= Brailio displejus);
- elektroninė knygutė (= elektroninė Brailio knygutė);
- spausdintuvas spausdinti Brailio raštu;
- spausdintuvas spausdinti plokščiuoju raštu;
- popierius spausdinti Brailio raštu;
- aparatas medžiagai ruošti iškiliuoju raštu;
- kapsulinis popierius.

Priemonės, reikalingos sutrikusios klausos moksleiviuui

Bendrojo lavinimo mokyklose integruoti sutrikusios klausos moksleiviai papildomai lanko mokyklos specialiojo pedagogo, surdopedagogo ar logopeda užsiemimus. Bendrojo lavinimo mokyklos specialiojo pedagogo (surdopedagogo-logopedo) kabinete turėtų būti:

Techninės priemonės:

1. Klausą stiprinanti įranga.
2. Kompiuteris su tarties ir kalbos mokymo programomis *SpeechViewer I, II, III*.
3. Garso grotuvas.
4. Garsą stiprinanti sistema su FM veikimo principu.
5. *Auditory trainer DU7* kalbos treniruokliai.
6. Indukcinė garsą stiprinanti kilpa (esant galimybėms).
7. Garsiniai žaislai.
8. Įvairūs pripučiamieji žaislai kvėpavimui lavinti.
9. Veidrodis.
10. Rašomoji lenta.

Priedai

1 priedas

Technologijų dalyko kompiuterinės programos

Informacijos	Darbo sritis
Kulinarnaja enciklopedija (Kiril i Mefodija, rusų k.)	Mityba
Kulinarija (Zmeika)	Mityba
Domašnaja enciklopedija zdorovja (Kiril i Mefodija)	Namų ūkis
Mašina i izabretenija (DK, rusų k.)	Namų ūkis
Tautosaka (ALF, lietuvių k.)	Mityba, darbai su audiniais, siūlais, verpalais ir t.t.
The way things work (DK, anglų k.)	Namų ūkis
Kompiuteris ir sveikata (ALF, lietuvių k.)	Namų ūkis
Šilutės 4-osios vid. mokyklos intranetas	Mityba, namų ūkis
Grožio paslaptyς (Akelotė ir Ko)	Namų ūkis
Rusų virtuvė (Akelotė ir Ko)	Mityba
Etiketo enciklopedija (Akelotė ir Ko)	Mityba
Encarta (Microsoft)	Visoms temoms
Compton's Encyclopedia	Visoms temoms
Modeliavimo ir konstravimo programos	
Crocodile technology	Namų ūkis
Crocodile clip	Namų ūkis
Home Design	Namų ūkis
Cosmopolitan fashion makeover	Namų ūkis
Scrat	Mityba
KET kompiuterinė programa (Programa nuomojama tik turint licenciją.)	Automobilio priežiūros ir eksploatavimo programa
Techninės dalies kompiuterinė programa	Automobilio priežiūros ir eksploatavimo programa

Mokytojų parengta kompiuterinė programinė medžiaga:

1. Autorių kolektyvas. Terminų žodynas.
2. D. Gabriūnienė. Meniu.
3. A. Antanaitienė. Skiautiniai. Skaitinių bloko projektas.
4. D. Brazdeikienė. Juosmeninių drabužių konstravimas.

2 priedas

Mokomosios kompiuterinės programos

Anglų kalba: English Discoveries. AB Alna (12 diskų).

Vokiečių kalba:

1. Lernen und spielen mit Alfons. Lernsaftware Schroedel (3 diskai).
2. Von Aachen bis Zwickau. Übungsmaterial. Interaktives multimediales Sprachlernprogramm. Internationes. M 96 KCD 15 (1 diskas).
3. Deutsch 1. Systematischer Sprachkurs für Neu-und-Wiedereinsteiger. Multimedia Sprachtrainer (1 diskas).
4. German. Tel to my. Education (1 diskas).

3 priedas

Kompiuterinės programos lietuvių kalbai ugdyti

Priemonė	Klasės		
	IV–VIII	IX–X	XI–XII
1	2	3	4
Kirčiavimo treniruoklis		+	
Kirčiavimo treniruoklis „Taiklus kirtis“	+	+	+
Kirčiavimo treniruoklis. Ver. 1–5.	+	+	+
Z. Alaunienė. Skiemeninio kirčiavimo treniruoklio žodynėlis ir pratimai			

	1	2	3	4
Lietuvių kalba VI kl.	+			
Lietuvių kalba VII kl.	+			
Lietuvių kalba VIII kl.	+			
Linksniavimas	+			
Lietuvių kalbos skyrybos pratimai	+	+	+	
Lietuvių tautosaka	+	+	+	
Lietuviškos knygos metai	+	+	+	
Žodis po žodžio	+	+	+	
Lietuvių kalbos rašybos kompiuterinis sąvadas	+	+	+	

Pastaba. Gimtosios kalbos mokytojas privalo turėti galimybę naudotis kompiuteriu klase ir internetu. Kompiuterinių mokomujų priemonių skaičius priklauso nuo mokyklos galimybų (kompiuteriu tinklų, programinės įrangos ir kt.).

Leidinių pavyzdžiai lietuvių kalbai

4 priedas

Leidiniai (žodynai, žinynai, sąvadai, tēstiniai leidiniai ir kt.), išleisti iki 2001m.	Klasės		
	IV–VIII	IX–X	XI–XII
Dabartinės lietuvių kalbos žodynas	+	+	+
Mokomasis lietuvių kalbos rašybos ir kirčiavimo žodynas (komplektas)	+	+	+
Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba	+	+	+
V. Salienė. Mokomasis lietuvių kalbos rašybos žodynėlis	+	+	+
V. Plentaitė. Mokomasis lietuvių kalbos rašybos žodynėlis I–IV klasei	p		
Kalbos praktikos patarimai (komplektas)	+	+	+
J. Kalinauskas. Kalbékime ir rašykime taisyklingai	+	+	+
A. Paulauskienė. Žodyno normos ir dabartinė vartosena	p	p	p
J. Šukys. Gramatikos šalyje (komplektas)	+	+	+
B. Kundrotas. Lietuvių kalbos taisyklys	+	+	+
Mokyklinis tarptautinių žodžių žodynas	+	+	+
Tarptautinių žodžių žodynas		+	+
J. Paulauskas. Aiškinamasis kompiuterijos žodynas	+	+	+
A. Lyberis. Sinonimų žodynas	+	+	+
I. Ermanytė. Lietuvių kalbos antonimų žodynas	+	+	+
Lietuvių kalbos palyginimų žodynas	+	+	+
J. Paulauskas. Lietuvių kalbos frazeologijos žodynas	+	+	+
J. Lipskienė. Lietuvių kalbos somatiniai posakiai		p	p
M. Razmukaitė. Vietovardžių kirčiavimo žodynas	+	+	+
K. Kuzavinis. Lietuvių vardų kilmės žodynas	p	p	p
A. Butkus. Lietuvių pavardės	p	p	p
Kanceliarinės kalbos patarimai	+	+	+
Lietuvių kalbos komisijos nutarimai	+	+	+
Kalbos patarimų informacinis biuletenis	+	+	+
Serijos „Kalba ir žmonės“ leidiniai	+	+	+
J. Klimas. Lietuvių kalbos mažybinių (maloninių) daiktavardžių žodynėlis	+	+	+
Literatūros istorija	+	+	+
Lietuvių rašytojų sąvadas	+	+	+
V. Biržiška. Aleksandrynas		+	+
Egzodo rašytojai		+	+
Serijos „Literatūros aktualijos“ leidiniai „Skaitykime kartu“ ir kt.	+	+	+
Lietuvių literatūros enciklopedija	+	+	+
Leidiniai apie teksto analizę („Teksto analizė mokykloje“, V. Daujotytės, R. Tamašaičio, R. Tutlytės ir kt. darbai)	+	+	+
Literatūros chrestomatijos ir skaitiniai	+	+	+
Lietuvių liaudies dainynas	p	p	p
J. Baranova. Istorijos filosofija			p
Europos kultūros istorija		p	+
Trumpa Vakarų muzikos istorija			p
E. H. Gombrichas. Meno istorija			p

Priemonės, reikalingos specialiųjų poreikių moksleiviui

Metodinė literatūra

1. Specialioji literatūra apie tarties, klausos lajinimo darbo organizavimą ir metodų taikymą.
2. Specialioji surdopedagoginė literatūra apie sutrikusios klausos vaikų vystymosi ypatumus ir jų ugdymosi galimybes.
3. Metodinė literatūra apie sutrikusios klausos vaikų psichologiją.
4. Metodinė literatūra apie kalbos ir aktyviojo žodyno formavimą, kurčiuju ir neprigirdinčiu kalbos raidos ypatumus.
5. Atitinkamų mokomujų dalykų metodikos.
6. Logopedinė literatūra apie garsų tarimą ir jų mokymą.
7. Kalbos tyrimo ir ivertinimo metodinės priemonės.
8. Metodiniai nurodymai ir patarimai pedagogams, dirbantiems su sutrikusios klausos moksleiviais.
9. Literatūra apie kurčiuju ir neprigirdinčiu tapatumus ir skirtumus.
10. Metodinė literatūra apie kalbos, komunikacijos ir kitus sutrikimus.

Vadoveliai

1. Bendrojo lajinimo mokyklų mokomujų dalykų vadoveliai.
2. L. Morkevičienės vadoveliai: „Mokomės kalbēti“, „Mokomės skaityti“, „Mokomės rašyti“. Šios autorės vadoveliai skirti sutrikusios klausos vaikų kalbai formuoti pradinio ugdymo etape.
3. Logopedinės tematikos vadoveliai.

Mokomosios priemonės

Ugdant sutrikusios klausos vaikus ypatingą vietą užima priemonės, skirtos kurčiuju ir neprigirdinčiuvaikų žodynui, kalbai plėtoti, tarčiai ir klausai lavinti. Ypač svarbu taikyti vaizdines mokomasias priemones. Tai:

1. Paveikslėlių serijos.
2. Paveikslai.
3. Dalijamosios kortelės.
4. Scheminiai piešiniai.
5. Žaidimų serijos „Atspėk paveikslėlį“.
6. Piešiniai.
7. Gestų kalbos žodynai.

MOKYKLŲ APRŪPINIMO STANDARTAI

2001 08 13. Tir. 2000 egz. Užs.

Išleido Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos
Švietimo aprūpinimo centras, Geležinio Vilko g. 12, 2600 Vilnius.
Spausdino AB „Puntukas“, Saltoniškių g. 29/3, 2677 Vilnius.